

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1997-1998

17 december 1997

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

MORGENVERGADERING

DECREET MIDDELENBEGROTING VLAAMSE GEMEENSCHAP 1998

DECREET ALGEMENE UITGAVENBEGROTING VLAAMSE GEMEENSCHAP 1998

DECREET BEGELEIDING BEGROTING 1998

Inhoud

Nr. 17

Woensdag 17 december 1997
Morgenvergadering

Berichten van verhindering	1
Ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1998	
– 13 (1997-1998) – Nr. 1 : Toelichtingen	
– 14 (1997-1998) – Nrs. 1 tot 4 : Ontwerp van decreet	
– 17 (1997-1998) – Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof	
Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1998	
– 13 (1997-1998) – Nr. 1 : Toelichtingen	
– 15 (1997-1998) – Nrs. 1 tot 22 : Ontwerp van decreet	
– 17 (1997-1998) – Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof	
Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1998	
– 788 (1997-1998) – Nrs. 1 tot 15	
Algemene bespreking	1
Sprekers : de heren Leo Cannaerts, verslaggever, André Denys, Johan De Roo, Jos Geysels, Karel De Gucht, Gilbert Bossuyt, Filip Dewinter, Herman De Reuse, Dirk Van Mechelen, Francis Vermeiren, John Taylor, Paul Van Grembergen en Robert Voorhamme, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heren Paul Deprez en Jean-Marie Bogaert, minister Luc Martens, minister Eric Van Rompuy, minister Wivina Demeester-De Meyer, minister Leo Peeters en minister-president Luc Van den Brande	
Regeling van de werkzaamheden	33

VOORZITTER : De heer Marc Olivier, eerste ondervoorzitter

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 9.32 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Roland Deswaene, Emiel Verrijken : gezondheidsredenen ;

Vera Dua, Patrick Hostekint, Frans Wymeersch : ambtsverplichtingen.

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1998

- 13 (1997-1998) – Nr. 1 : Toelichtingen
- 14 (1997-1998) – Nrs. 1 tot 4 : Ontwerp van decreet
- 17 (1997-1998) – Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

ONTWERP VAN DECREET houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1998

- 13 (1997-1998) – Nr. 1 : Toelichtingen
- 15 (1997-1998) – Nrs. 1 tot 22 : Ontwerp van decreet
- 17 (1997-1998) – Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1998

- 788 (1997-1998) – Nrs. 1 tot 15

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde zijn het ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1998, het ontwerp van decreet hou-

dende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1998 en het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1998.

Het Uitgebreid Bureau stelt voor over die ontwerpen van decreet één enkele algemene bespreking te houden, met dien verstande dat de artikelsgewijze besprekingen en de stemmingen afzonderlijk worden gehouden.

Is het parlement het hiermee eens ? (*Instemming*)

De algemene bespreking is geopend.

De heer Cannaerts, verslaggever, heeft het woord.

De heer Leo Cannaerts, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, gedurende vier zittingen heeft de commissie voor Financiën en Begroting de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor 1998 besproken. De algemene uitgavenbegroting werd door de parlementsvoorzitter doorverwezen naar de bevoegde commissies, die er verslag over uitbrachten en ons kennis gaven van de indicatieve stemming in hun schoot.

Overeenkomstig de langetermijnplanning die de Vlaamse regering zich heeft opgelegd, bereiken wij in 1998 voor het eerst een begroting in evenwicht. Na amenderingen wordt er voor 1998 een positief kasresultaat van 23 miljoen frank gebudgetteerd. Daarbij komt nog het positieve nieuws dat er zelfs voor 1997 naar alle waarschijnlijkheid geen tekort zal zijn in het kasresultaat.

De minister beklemtoonde dat dit gunstige resultaat wordt bereikt zonder gebruik te maken van nieuwe of hogere belastingen, en dat er desondanks toch een ruimte van 12 miljard frank voor nieuwe initiatieven kon worden gecreëerd.

De minister spreekt van een kantelbegroting, omdat ten eerste, via het positief begrotingsresultaat, een krachtig signaal van vertrouwen wordt gegeven aan de bevolking, en ten tweede omdat de belangrijkste uitdagingen van het einde van deze eeuw kordaat worden aangepakt.

Die uitdagingen zijn : stimuleren van de werkgelegenheid, waarvoor 6,5 miljard frank is uitgetrokken ; stimuleren van vorming en innovatie – zo wordt in 2 miljard frank extra voorzien voor wetenschappelijk onderzoek ; versterken van het stedelijk beleid – er wordt 1 miljard frank voor het Sociaal Impulsfonds uitgetrokken ; aandacht voor het

Cannaerts

gezondheidsbeleid, waarbij een uitgave van 0,5 miljard frank de aanzet voor een nieuw beleid vormt. Ten slotte wil de regering een antwoord vinden op de uitdagingen van de demografische evolutie.

De uitgangspunten en de parameters die tot dit positieve begrotingsresultaat hebben geleid, kunnen als volgt worden geresumeerd. Ten eerste : er is een gunstige trend in de economische ontwikkeling, die na het dieptepunt van medio 1993 opnieuw evolueert naar het topniveau van 1990. Voor 1998 houdt de regering rekening met een groei van 2,5 procent.

Ten tweede : er is een toename van het consumentenvertrouwen waarneembaar, na het historische dieptepunt bij het begin van dit jaar, onder meer ten gevolge van de Renault-crisis. Die tendens is trouwens ook in de voorbije dagen en uren van verschillende zijden bevestigd.

Ten derde : de inflatievooruitzichten blijven vrij stabiel. Er wordt uitgegaan van een lage inflatieverwachting van ongeveer 2 procent.

Ten vierde : de rentevoeten blijven laag. Voor de kortetermijnrente wordt rekening gehouden met een cijfer van 3,9 procent ; voor de langetermijnrente werd rekening gehouden met een rentevoet van 6,3 procent. De heer Platteau vreest dat het niveau van de kortlopende rente wel eens onderschat zou kunnen zijn. De minister antwoordt dat de impact van een lichte stijging niet erg betekenisvol zou zijn, en zo nodig tijdens de begrotingscontrole vrij gemakkelijk kan worden bijgestuurd.

Naast deze gunstige parameters hebben volgens de minister ook nog andere beleidsfactoren tot deze gunstige resultaten geleid. Ten eerste : er is sprake van een steeds betere raming van de ontvangsten en uitgaven. De reële ontvangsten zijn sinds 1995 hoger dan geraamd, terwijl de reële uitgaven binnen de gebudgetteerde ruimte blijven. De uitgaven worden immers steeds op kruissnelheid geanalyseerd en genormeerd, zodat verrassingen uitgesloten blijven.

Ten tweede : er worden in de administratie nieuwe managementtechnieken toegepast, die leiden tot de introductie van bestuursnormen, doelmatigheidsanalyses en prestatiebegrotingen.

Ten derde kan door de aanpak van het beleid binnen de VOI's, dat leidt tot een betere boekhoud-

kundige en budgettaire rapportering, een grotere transparantie worden bereikt.

Ten vierde worden de technieken van Kas- en Schuldbeheer verfijnd waarvan nu ook met het nieuwe decreet bijkomende positieve resultaten worden verwacht.

Ten slotte is ook de eigen fiscaliteit verbeterd. Bij wijze van voorbeeld verwijst de minister in dit verband naar de eigen inning van het kijk- en luistergeld, waarbij men op een vijftal weken tijd via een sensibiliseringscampagne, ongeveer 200 miljoen frank aan extra middelen kon verwerven. Als vervolg hierop denkt de Vlaamse regering aan een vereenvoudiging van de regelgeving inzake de onroerende voorheffing, wat op termijn tot een eigen incassosysteem kan leiden. Hierdoor kunnen onder meer de doorstorting aan de lokale overheden sneller worden uitgevoerd en zal ook het probleem van de bestemming van boeten en nalatigheidsintresten definitief van de baan zijn, althans voor deze categorie van belastingen.

Wat de opmerkingen van het Rekenhof betreft, werden enkele remediërende amendementen ingediend. Meldenswaardig en onopgelost bleef de opmerking van het Rekenhof inzake de uitgavenpost van 2,8 miljard frank voor economische expansie. De middelen die deze uitgaven mogelijk maken, zijn namelijk afkomstig van supplementaire inkomsten uit de verkoop van de GIMV-aandelen. Deze gelden zijn reeds in 1997 binnengekomen en mogen volgens het Rekenhof niet zomaar worden overgedragen naar 1998. De begroting 1998 zou wel eens een negatief eindresultaat kunnen hebben in de plaats van een begroting in evenwicht te zijn. De minister stelt voor om toch geen wijzigingen aan te brengen, vermits het zowel om eenmalige inkomsten als om eenmalige uitgaven gaat. De commissie volgt deze visie met 8 stemmen voor bij 7 onthoudingen. In termen van fiscaliteit zou men het kunnen hebben over het begrip van de economische realiteit.

De minister heeft overigens toegezegd dat deze middelen niet in de schatkisttoestand voor het jaar 1997 zullen worden aangerekend, maar dat ze wel als derde gelden zullen worden beschouwd, zodat ze niet dubbel worden geteld.

Bij de bespreking kwamen diverse thema's van algemene aard aan de orde. Ik overloop de meest in het oog springende opmerkingen.

Namens de VLD stelde de fractieleider dat er binnen zijn groep tevredenheid heerst over het eindre-

Cannaerts

sultaat van deze begroting, mede verwezenlijkt dankzij de strengere meesternorm en de beheersing van de uitgaven. Voor de extra beleidsruimte van 12 miljard frank volgt de VLD wel een andere weg. Volgens de heer Denys leidt deze tot meer werkgelegenheid. Hij stelt voor de helft van deze gelden te besteden aan directe tewerkstellingsinitiatieven, waarbij gedifferentieerde afcantiemen als een mogelijkheid worden beschouwd. Een vierde van de beleidsruimte zou gaan naar investeringen in economische infrastructuur, terwijl het laatste kwart zou worden besteed aan versnelde milieu-investeringen.

Ten slotte verwacht de VLD meer aandacht voor permanente vorming, zoals ook door de recente Europese top werd voorgesteld. Als antwoord op het VLD-voorstel van de afcantiemen zegt de minister dat men niet over één nacht ijs mag gaan. Voor men een dergelijke ingrijpende maatregel invoert, moet men eerst de uitdagingen op het vlak van de gezondheidszorg na 1999 en de hervorming van de financieringswet afwachten.

De fractieleider van Agalev betwist de term kantelbegroting. Voor de groenen gaat het om een voortzetting van de ingeslagen weg en ontbreekt het aan voldoende nieuwe projecten om van een kantelbegroting te kunnen spreken. Verder betwijfelt de heer Geysels of de Vesoc-gelden wel allemaal nieuwe middelen zijn. Hij veronderstelt dat daarin heel wat overgedragen middelen zijn ondergebracht. De groenen stellen zich eveneens vragen over de herkomst en de juiste aanwending van de 1,3 miljard frank middelen voor het Minaplan II.

– *De heer Norbert De Batselier, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

Agalev is vragende partij voor een bijkomende begrotingsparameter die ook een indicatie geeft van de bereikte resultaten op het gebied van welzijn en milieu. Er wordt onder meer gepleit voor een rapportering aan de hand van de groene rekeningen. Namens de SP uit de heer Bossuyt zijn tevredenheid over de sluitende begroting en de 12 miljard frank aan extra middelen om de werkgelegenheid te bevorderen. Hij is er wel geen voorstander van om in de begroting middelen op te nemen waarvoor men nadien geen praktische uitwerking kan vinden.

Minister Demeester beaamt de opmerking dat het goede financiële beleid van de regering onvoldoende wordt gepropageerd. Ze deelt ook mee dat de

vergelijking tussen Vlaanderen en Nederland op heel wat punten in het voordeel van Vlaanderen uitvalt.

De heer Taylor deelde namens de CVP mee dat deze begroting in evenwicht is. Hij sprak van een historisch feit dat onder meer te danken is aan de vooruitziende en moedige beslissing die werd genomen toen het Sint-Michielsgeld een bestemming kreeg. De CVP is eveneens voor een uitbreiding van de fiscale autonomie, waardoor er meer terugverdieneffecten worden gecreëerd. De heer Taylor drong verder aan op de intensivering van het kerntakendebat en de verfijning van de bestuursnorm.

Bij de eindstemming werd het geamendeerde ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting 1998 met 8 stemmen voor en 7 tegen aangenomen.

De commissie voor Financiën en Begroting heeft bij de bespreking van het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1998 drie zittingen gewijd aan hoofdstuk 2 'Financiën en begroting' en aan hoofdstuk 8 'De inwerkingtreding'. De meeste aandacht ging daarbij uit naar de vrijstelling van onroerende voorheffing voor nieuwe investeringen in materieel en outillering en naar de stopzetting van de indexering van het kadastraal inkomen op hetzelfde materieel en outillering.

De eerste maatregel, namelijk de vrijstelling voor aanvullende investeringen in materieel en outillering, heeft tot doel de verhoging van dit kadastraal inkomen onbelast te laten voor de supplementaire investeringen vanaf 1998. De budgettaire gevolgen van deze maatregel worden pas in 1999 voelbaar. De investeringen van 1998 hebben immers pas in 1999 gevolgen voor de onroerende voorheffing. De vrijstelling wordt evenwel niet toegekend voor supplementaire investeringen in materieel en outillering dat zich bevindt in een gebouw waarvoor geen bouwvergunning werd toegekend. De regering wil met deze maatregel een extra stimulans geven aan ondernemingen die vanaf volgend jaar in de uitbreiding van hun productieapparaat investeren.

Met de tweede maatregel inzake onroerende voorheffing op materieel en outillering wil men de indexering van het kadastraal inkomen stopzetten. De bedoeling van de regering is een eind te maken aan een onrechtvaardige toestand. De valorisatie gebeurt hier immers op basis van het referentiejaar 1975. Dit is niet het geval voor het kadastraal inkomen voor gebouwen. Het kadastraal inkomen op

Cannaerts

materieel en outillering wordt dus bepaald op basis van de historische kostprijs. Voor recente investeringen is die heel wat hoger dan de waarde van het materieel in 1975. Aangezien de jaarlijkse indexering op dit materieel wordt toegepast, is er voor deze groep duidelijk een dubbele taxatie. Hoewel het materieel elk jaar aan waarde verliest, wordt de belasting erop jaarlijks verhoogd. Deze maatregel van niet-indexering heeft reeds gevolgen voor de begroting van 1998. De minister raamt die gevolgen op 10 miljoen frank.

In tegenstelling tot de Vlaminov-maatregel, die we gisteren hebben besproken, wordt er voor deze subsidie niet in een compensatie voorzien voor lokale besturen die via opcentiemen op de onroerende voorheffing fiscale inkomsten genereren. De lokale besturen krijgen gemiddeld 13,8 keer meer inkomsten uit deze belastingen dan het Vlaams Gewest. De impact van deze vermindering is dan ook veel groter voor de provincies en gemeenten. Vooral voor gemeentebesturen met grote industriële uitbreidingen, kan zij op termijn een grotere aderlating inhouden. Op de nieuwe activa worden immers helemaal geen belastingen geheven, terwijl op de oudere geen verhogingen meer worden doorgevoerd. In reële termen komt dat dus neer op een vermindering.

De minister erkende dit probleem en zei toe in de begroting voor 1999 en voor de volgende jaren naar instrumenten te zoeken om sommige gemeenten, die extra zwaar zouden worden getroffen door deze maatregel, mogelijke compensaties te geven. Dit zou bijvoorbeeld kunnen gebeuren via het Investeringsfonds. Vanuit de commissie werd de bijkomende opmerking geuit dat er geen voorwaarden verbonden zijn aan deze maatregel, bijvoorbeeld inzake tewerkstelling. Anderzijds waren er positieve geluiden te horen dat de maatregel geruisloos kan worden toegepast, zonder dat er enige formaliteit vanwege de begunstigde nodig zal zijn. Het hoofdstuk Financiën en Begroting werd in de commissie uiteindelijk aangenomen, met 4 stemmen voor bij 4 onthoudingen. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, mevrouw en heren ministers, dames en heren, men beweert soms dat iemands fysieke toestand ook zijn gemoedsgesteldheid beïnvloedt. Ik moet u echter zeggen dat dit bij mij niet het geval is. (*Gelach*)

Hoewel ik met een blok aan het been moet rondlopen, ben ik allesbehalve mistroostig. Integendeel : ik voel me opgewekt.

Dat heeft twee redenen. Ten eerste stel ik deze dagen vast dat er nog veel helpende handen zijn : ik ben nog nooit zo verwend geweest. Ten tweede heeft het toch ook iets te maken met de politieke situatie. Ik heb het de voorbije jaren als fractievoorzitter niet altijd eenvoudig gehad. Er heerste vrijwel altijd eensgezindheid tussen de coalitiepartners. Alles werd in der minne geschikt en in de wandelgangen geregeld. Eenmaal was er een openlijke aanvaring tussen de regeringspartijen, naar aanleiding van de discussie over de erfenisrechten voor de samenwonenden. Dat werd toen echter vlug toegedekt, onder druk van de partijvoorzitters.

Niet alleen over grote begrotingsontwerpen of essentiële ontwerpen van decreet vanwege de regering, maar zelfs over zaken waar het parlement toch de grootst mogelijke vrijheid zou moeten hebben, namelijk de moties van aanbeveling, oordeelde men niet op basis van inhoud. Neen, men stemde eerder zijn gedrag af op dat van de coalitiepartner.

Met deze begroting gaat de slinger echter volledig de andere richting uit. Het afhandelen van de begroting van 1998 verloopt helemaal anders dan verwacht. Minister Demeester had deze begroting aangekondigd als de moeder van alle begrotingen : in 1998 zou er door het nultekort nieuwe beleidsruimte komen. Dat zou de aanleiding vormen voor een groot debat over nieuwe beleidsklemtonen, een debat waarin zou worden nagegaan welke richting we met Vlaanderen uit moeten gaan.

Ik moet echter het volgende vaststellen : in plaats van de moeder van alle begrotingen is dit de begroting van de afrekening geworden. Wat men ook moge beweren, ik geloof niet dat de CVP de reservefondsen van het gemeenschapsonderwijs plots heeft ontdekt. Met de broer van de minister-president als ondervoorzitter van de ARGO kan ik me niet inbeelden dat de CVP niet op de hoogte was en is van de precieze financiële situatie bij het gemeenschapsonderwijs. Het is duidelijk dat de CVP heeft willen afrekenen met de minister van Onderwijs en daartoe in de overigens terechte vraag uit het basisonderwijs de gedroomde aanleiding vond.

We hadden dit trouwens reeds voelen aankomen toen we de uiteenzetting van de heer De Roo naar aanleiding van de Septemberverklaring beluister-

Denys

den. De kritiek op het beleid van de drie socialistische ministers was niet verpakt in wollige taal. Integendeel, er werd met scherp geschoten. De heren Bossuyt en De Roo zullen dat straks ongetwijfeld proberen te relativiseren. Toch kunnen ook zij niet ontkennen dat deze begroting op een uitermate onconventionele manier werd behandeld.

Een begroting is de vertaling van het beleidsevenwicht tussen de coalitiepartners, maar in dit geval werd de begroting twee keer gewijzigd tijdens de parlementaire behandeling zelf. Het eerste akkoord tussen de coalitiepartners werd verbroken. Vandaag praten we over teksten die al achterhaald zijn door een nieuw politiek akkoord. Ik stel me dan ook grote vragen over deze hele procedure. Los daarvan kunnen we zeggen dat dit tweede akkoord in een zeer ongezone sfeer tot stand is gekomen : een sfeer vol insinuaties en complottheorieën.

Collega's, dit begrotingsconflict is geen 'accident de parcours'. Het is geen kleine beenbreuk, die na zes weken gips hersteld zal zijn. Hier gaat het om een duidelijk geval van artrose : een chronische en blijvende gewrichtsontsteking. Artrose is het resultaat van sleet. De coalitie van CVP en SP is tot op de draad versleten.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer Denys, hebt u het nu over uw eigen situatie, of hebt u het over de regering ?

De heer André Denys : Mijnheer de minister-president, ik gebruik mijn eigen situatie om met deze beeldspraak duidelijk te maken dat er een verschil is tussen mijn beenbreuk en de artrose van de Vlaamse coalitie.

Deze artrose blijkt niet alleen uit dit begrotingsconflict. Ze blijkt nog veel duidelijker uit de inhoudelijke standstill van de Vlaamse regering. De begrotingsbesprekingen zijn dit jaar met vertraging begonnen. De belangrijkste oorzaak hiervan was dat de ministers niet klaar waren met hun beleidsbrieven : de teksten waarin ze hun beleid inhoudelijk naar voren moeten brengen.

Het feit dat men zagezegd vergat de beleidsbrieven tijdig in te dienen, is symptomatisch voor de manier waarop deze regering haar beleid inhoudelijk invult. Dit gebeurt nonchalant en zonder enige inspiratie, louter voortbordurend op de begrotingen van vorig jaar. Niets wordt in vraag gesteld. Resultaatrijke evoluties in het buitenland worden

hoogstens bekeken en becommentarieerd. Ze worden echter niet omgezet in een nieuw beleid.

Merkwaardig in dat verband is de tekst van de beleidsbrief van minister van Begroting Demeester. Op bladzijde 3 lezen we : 'Nederland was in de jaren '70 het voorbeeld van een passieve verzorgingsstaat met een te sterke nivelleringsdrang, wat resulteerde in hoge uitgavenniveaus. Parallel hiermee ontstond een navenant hoge fiscale druk, een lage tewerkstellingsgraad, een hoge mate van afhankelijkheid van sociale uitkeringen en een oneigenlijk gebruik hiervan.'

Minister Demeester beschrijft op een perfecte wijze het Nederland van de jaren '70. Maar zijn de kwalen die ze opsomt niet de kwalen van Vlaanderen op het einde van de jaren '90 ?

Op bladzijde 11 van haar beleidsbrief spreekt ze over bepaalde karakteristieken die men in een aantal landen, ongeacht hun politieke samenstelling, beschouwt als kenmerkend voor een modern beleid. Ze vermeldt drie zaken : de introductie van marktmechanismen binnen de overheid zelf, wat ze omschrijft als 'bring the market in', de decentralisatie van verantwoordelijkheden naar het laagste niveau en de focus op de doelmatigheid van de resultaten en de implementatie. Collega's, deze analyse en doelstellingen van de minister kan ik moeilijk verbeteren.

Minister Demeester kondigde deze begroting aan als de kantenbegroting, die ook voor het beleid de ommekeer zal brengen. Waar is onze nivelleringsdrang afgebouwd ? Hebben we al meer zaken aan marktwerking onderworpen ? Hebben we al gedemonopoliseerd ? Wat hebben we gedecentraliseerd ? Ik ken maar één voorbeeld van decentralisatie : de gedeeltelijke decentralisatie van het jeugdwerkbeleid tijdens de vorige regeringsperiode. Dit was trouwens geen regeringsinitiatief, maar een initiatief van parlementsleden. Sindsdien is er geen enkele bevoegdheid van de centrale overheid overgeheveld naar de gemeenten.

Wat de doeltreffendheid betreft, heb ik tot nu toe alleen maar enkele theoretische oefeningen van minister Demeester gezien over doelmatigheidsanalyses. Ik betwist niet dat het goede oefeningen zijn, maar ze blijven theorie. Nog nooit heeft een minister een resultaatverbintenis, gekoppeld aan een jaarlijkse opvolging, voorgelegd aan het parlement. Dat is voor ons het invullen van de doelmatigheidsanalyse. Mijnheer de minister-president, er is alleen uw belofte van de halvering van de werk-

Denys

loosheid. De heer Van Mechelen zal straks in zijn toespraak uitleggen wat daarvan het resultaat is.

De moderne bestuursinstrumenten, zoals de minister zelf heeft opgesomd, vinden we hoegenaamd niet terug in het beleid. Mijnheer de minister-president, mevrouw de minister, u neemt het discours van de Vlaamse liberalen over. De begrotingsaanpak, de lastenverlaging, de privatiseringen, de decentralisatie, het demonopoliseren, het aflijnen van de kerntaken van de overheid : de VLD brengt deze thema's al tien jaar lang aan.

Wat gebeurt er dan ? De CVP geeft ons het daaropvolgende jaar gelijk. Tegelijk pleit ze voor de weg van de geleidelijkheid. De socialisten worstelen met een identiteitscrisis telkens als de afbouw en hervorming van de overheid ter sprake komt, waardoor ze deze zaken steeds afremmen. Een coalitie van een partij die pleit voor geleidelijkheid en een partij die afremt, leidt na tien jaar tot een processie van Echternach : drie stappen vooruit, twee achteruit.

Dit maakt de mensen moedeloos en keert hen af van de politiek. Het voorbije jaar viel me vooral het grote verschil op tussen de politieke onverschilligheid in ons land en het vertrouwen in het bestuur van Engeland. Mijnheer Bossuyt, u lacht daarmee, maar zelden werd een politiek leider zo enthousiast bejubeld als Tony Blair op het congres in Brighton. Zelden had men zoveel vertrouwen in de politiek als bij de voorstelling van de Miljoenennota in Nederland. Het vertrouwen in de politiek kan pas worden hersteld als er meer enthousiasme en vertrouwen is in het aanzien van de politiek zelf. Dat ontbreekt hier.

Ik ken de uitleg van de regering en de uitleg van CVP-voorzitter Van Peel wel : zij poneren dat de mensen de lange procedures niet snappen. De tijd tussen het beslissen en het uitvoeren is te lang. Deze argumentatie raakt bij de mensen geen grond meer. Ze kennen inderdaad de procedures niet, maar ze weten wel dat deze coalitie al tien jaar lang regeert en dat dit in politieke termen een eeuwigheid betekent.

In plaats van de huidige inhoudelijke standstill pleit de VLD dan ook voor een actieprogramma in turboversnelling, gebaseerd op privatiseren, demonopoliseren, decentraliseren van bevoegdheden naar de gemeenten, aflijnen van de kerntaken van de overheid en, mijnheer Olivier, afspraken met de burger over het resultaat. We zeggen dit al meer

dan tien jaar. Minister Demeester nam dit over in haar begrotingsdocument. We blijven hetzelfde zeggen, maar het wordt niet uitgevoerd. De beleidsruimte geeft ons een kans een alternatief aan te bieden om een accentverschuiving aan te brengen in de begroting. In plaats van deze beleidsruimte te versnipperen over tientallen uitgavenposten wil de VLD dit beperken tot enkele essentiële taken.

De VLD wil de huidige bijkomende begrotingsruimte reserveren voor drie hoofddoelen. Ten eerste willen we onze groei stimuleren via meer middelen voor infrastructuur, en ten tweede willen we de leefkwaliteit bevorderen door de waterzuivering te onderbouwen en de vervuilde bodems te saneren. De helft van de bijkomende begrotingsruimte willen we aanwenden voor de stimulering van de arbeidsbereidheid via het geven van kortingen op de personenbelasting aan de laagste arbeidsinkomens.

Wat dit laatste betreft moet ik vaststellen, mevrouw de minister, dat u met dit thema een van de meest merkwaardige bochten in uw politieke loopbaan hebt genomen. U bent de VLD eenmaal sneller af geweest wat betreft een fiscaal thema, namelijk de lancering van het idee van Vlaamse afcantiemen. Ik herinner me zeer goed uw woorden in de vorige legislatuur : de begroting voor 1998 zou ons de kans bieden om afcantiemen op de personenbelasting in te voeren.

We zouden eindelijk kunnen gebruik maken van ons eigen fiscaal beleid, op een correcte manier, zonder omwegen, zonder toelating van mijnheer Collignon, omdat artikel 9 van de bijzondere wet ons dat toelaat. Wat we voorstellen is niet zomaar gebruik te maken van het klein beetje fiscale autonomie dat we hebben, we stellen voor gebruik te maken van de eigen fiscaliteit om tegelijkertijd een efficiënte tewerkstellingsmaatregel tot stand te brengen.

Het is het perfecte antwoord op het probleem dat minister Smet nu blijkbaar ook in Denemarken heeft ontdekt. Ze wil het op een negatieve wijze aanpakken, door te sanctioneren. Wij willen dat doen op een positieve wijze, door 6 miljard frank van onze begrotingsruimte te gebruiken om arbeiders met de laagste inkomens een groter nettobedrag toe te kennen. Een aantal mensen is niet gemotiveerd om te werken, omdat de marge tussen wat ze krijgen als uitkering en wat ze kunnen verdienen in de fabriek of elders te laag is. De heer Bossuyt weet dat. Hij woont net als ik in een streek tussen de Franse grens en Deinze waar op dit ogen-

Denys

blik een aantal arbeidsplaatsen niet worden ingevuld. Arbeiders uit Noord-Frankrijk komen met bussen naar de textielbedrijven. Ook de heer Olivier weet dat. De reden is dat een aantal mensen niet gemotiveerd zijn om te gaan werken ; niet omdat ze niet willen werken, maar alleen omdat het verschil te klein is tussen wat ze krijgen als uitkering en wat ze kunnen verdienen in de textielfabrieken. Ik kan die mensen niet altijd ongelijk geven. De kosten om kinderen op te vangen zijn ook aanzienlijk.

We moeten daar iets aan doen. Louter een bijkomende premie aan de werkgevers, zoals minister Kelchtermans zegt, zal niet baten ; net zoals ook het ontwerpen van een nieuw banenplan of een opleidingssanctionering invoeren, zoals federaal minister Smet voorstelt, geen zoden aan de dijk zal zetten. Het kan alleen door de spanning – de povertytrap – tussen de uitkering en het inkomen van de arbeiders te verhogen, zonder aan de sociale uitkeringen te raken. Dat is wat de VLD voorstelt en wat straks nog nader zal worden uitgelegd door de heer Van Mechelen.

Dit is belangrijk omdat het een fundamenteel probleem vormt dat tot dusver niet wordt opgelost of aangepakt. Ik ben ervan overtuigd dat minister Demeester en andere partijen ons idee om met proportionele afcentiemen arbeid te stimuleren, binnen enkele jaren zullen overnemen en gebruiken. U weet dat CVP-senator mevrouw Cantillon reeds een studie heeft gewijd aan dit probleem.

Het grote verdriet van Vlaanderen is dat met een roomsrode regering de periode tussen het bestuderen en het oplossen van een probleem zo immens lang is dat men meestal te laat komt. Dat is dan ook mijn slotconclusie. In Vlaanderen is alles aanwezig om een van de meest toonaangevende regio's van Europa te zijn. We hebben echter één grote handicap : er zijn niet alleen twee snelheden binnen België, er zijn er ook twee binnen Vlaanderen. Aan de ene kant is er een bevolking die doortastend is en vooruit wil. Aan de andere kant is er een regering die ter plaatse trappelt. Vlaanderen en zijn bevolking verdienen beter. Daarom zal de VLD tegen deze begroting stemmen. (*Applaus bij de VLD, het VB en AGALEV*)

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, geachte ministers, collega's, de bespreking van en

de stemming over de begroting is een van de kern-taken van het Vlaams Parlement. Vandaag en morgen zullen we ons uitspreken over de belangrijke vraag welke financiële stromen we volgend jaar in Vlaanderen met de overheid willen toelaten, zowel aan de inkomsten- als aan de uitgavenkant.

Het is belangrijk dat we daarover in dit huis een grondig debat kunnen voeren, nadat ook in de loop van de voorbije weken de commissie voor Financiën en Begroting, maar ook alle andere commissies, heel degelijk werk hebben geleverd. De tijdige beschikbaarheid van de regeringsdocumenten is daarvoor een onontbeerlijke voorwaarde. Op dat vlak zou ik toch een suggestie willen doen aan de regering, opdat de bespreking van de begroting 1999 tijdig kan beginnen. De diensten van het parlement en de leden van de commissies hebben in vrij moeilijke omstandigheden schitterend werk verricht. Ik wil de regering met aandrang uitnodigen om haar timing bij te stellen. De werkwijze van dit jaar is immers niet voor herhaling vatbaar.

Ik wil minister van Begroting en Financiën Demeester in het bijzonder, maar ook de hele regering gelukwensen. De begroting van 1998 is een Belgische primeur : een begroting in evenwicht. In het Vlaams Parlement noch op federaal niveau hebben we dat ooit eerder meegemaakt. Gelukwensen zijn zeker op hun plaats. De Vlaamse overheid zal volgend jaar niet meer uitgeven dan wat ze aan inkomsten ontvangt. Het belang van deze trendbreuk in de toestand van onze Vlaamse schatkist kan niet genoeg worden onderstreept. Wij hechten bijzonder groot belang aan deze realisatie, de vrucht van een bewuste politiek en van een volgehouden inspanning. Vlaanderen levert zo een heel belangrijke bijdrage tot de intrede van ons land in de Europese muntunie. Over die Belgische deelname bestond enkele jaren geleden nog de grootste scepsis. Vandaag twijfelt niemand er nog aan dat we er in mei 1998 zullen bij zijn, en dit in de kopgroep van Europa.

Een nultekort is eigenlijk de normaalste zaak van de wereld. Het doet ons genoeg dat er in Vlaanderen een ruim politiek draagvlak voor bestaat. Toch wil niet iedereen de tering naar de nering zetten. Sommigen hebben het blijkbaar bijzonder moeilijk om zonder begrotingstekort te leven. We hebben de optelsom gemaakt van de amendementen die op de uitgavenbegroting werden ingediend. De Volksunie wil via haar amendementen 7,5 miljard frank extra laten uitgeven. Van waar moet dat geld komen ? Wie een voorstel doet, moet weten welke kosten het veroorzaakt.

De Roo

Ook Agalev wil fors meer uitgeven in 1998. De groene amendementen zijn samen goed voor 1,4 miljard frank aan bijkomende uitgaven. De andere fracties zitten gelukkig op dezelfde lijn als wij en houden vast aan de budgettaire orthodoxie. Dit is ongetwijfeld de beste en bovendien ook de meest toekomstgerichte stelregel, zowel voor de bevolking als voor de overheid.

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels : Mijnheer De Roo, hebt u ook de optelsom gemaakt van de budgettaire weerslag van alle verklaringen van de leden van de meerderheidsfracties en van alle wensen van de ministers ?

De heer Johan De Roo : Mijnheer Geysels, bij de bespreking van de beleidsbrieven worden natuurlijk heel wat wensen uitgedrukt en wordt dikwijls gezegd wat er nog allemaal moet worden gerealiseerd. Het gaat dan vaak om zaken die in de toekomst inderdaad mogelijk of wenselijk zijn. Vaak wil men ook gewoon accenten leggen. Wat uiteindelijk belangrijk is, is echter wat in de begroting terechtkomt.

Namens de CVP-fractie wens ik duidelijk te stellen dat we niet willen hervallen in wat we meegemaakt hebben in de jaren zeventig en tachtig, namelijk een beleid van financiële laksheid. Een zichzelf voedende schuldenlast kunnen we in Vlaanderen immers missen als kiespijn, want dit is de minst sociale politiek die een land of een gemeenschap kan voeren.

Een tweede unicum van de Vlaamse begroting is de zeer sterke nadruk op de werkgelegenheid. Dit accent is volledig terecht en de Vlaamse bevolking verwacht dit ook. De Vlaamse bevolking verwacht van de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement dat zij absolute prioriteit verlenen aan het werkgelegenheidsbeleid. De gunstige stand van de sociaal-economische indicatoren verandert daar niets aan, integendeel. De sociaal-economische omstandigheden zijn momenteel optimaal om een doorbraak inzake werkgelegenheid te realiseren. Dit zal in de komende maanden zelfs nog sterker het geval zijn. We moeten de economische opleving aangrijpen om meer tewerkstellingskansen te creëren, vooral voor laaggeschoolde langdurig werklozen. Werk blijft immers de belangrijkste sleutel ter voorkoming van armoede en sociale uitsluiting. De Vlaamse overheid is vast van plan om, binnen haar mogelijkheden, alles te doen om de spanningen op

de arbeidsmarkt weg te werken en om het behoud en het creëren van jobs te bevorderen. De heer Deprez zal hier straks uitvoeriger op in gaan.

We staan voor de uitdaging om de passieve afhankelijkheid van werklozen om te buigen tot een actieve medeverantwoordelijkheid. Dit moet onder meer gebeuren via bijkomende inspanningen inzake opleiding – waarbij ik verwijs naar het OESO-rapport dat we tijdens het begrotingsdebat in de commissie hebben gekregen – en via een versterking van de sociale economie. Dit moet uitmonden in duurzame werkgelegenheid. Een belangrijk instrument daartoe is de Vesoc-enveloppe van 20 miljard frank, gespreid over drie jaar, waarvan 6,5 miljard frank is ingeschreven in de begroting voor volgend jaar.

Het akkoord dat de Vlaamse sociale partners precies een maand geleden hebben afgesloten, is belangrijk. Het is onze wens dat ze daar snel uitvoering aan geven. We hopen vooral dat vakbonden en werkgevers ook op federaal vlak tot een akkoord komen. Dat de verschillende niveaus complementair ten aanzien van elkaar optreden, is immers een noodzakelijke voorwaarde om een efficiënt en doelmatig beleid te ontwikkelen. We hebben nood aan een collectief engagement van alle sociaal-economische krachten en politieke verantwoordelijken om meer werkgelegenheid en een arbeidsintensievere groei te realiseren.

De Vesoc-enveloppe is nog niet opgebruikt. De grote helft ervan, 58 percent, is toegewezen aan tewerkstellings- en opleidingsinitiatieven. Van de resterende 2,7 miljard frank is 600 miljoen frank uitgetrokken voor de uitbreiding van Vlaminov. Er blijft dus nog 2,1 miljard frank beschikbaar. Uiteraard hebben velen al een begerig oog op deze middelen laten vallen. Ik moet hen echter teleurstellen, want ook met die 2,1 miljard frank kunnen we niet grenzeloos de bestaande behoeften invullen.

We onderschrijven ten volle de stelling van de regering dat deze middelen moeten worden aangewend voor de financiering van marktversterkende initiatieven. We hopen en dringen er zeer sterk op aan dat hiervoor een federaal kader tot stand kan komen. In het andere geval moet Vlaanderen zijn eigen weg gaan.

Wat betreft de aanwending van de middelen wil ik zeer duidelijk zijn. We zijn er geen voorstander van die resterende Vesoc-middelen te gebruiken voor de financiering van infrastructuurwerken, van onderwijs, van zorgverstrekking of van andere initiatieven die weliswaar op zichzelf zeer waardevol

De Roo

zijn, maar niet rechtstreeks op de economie gericht. Dit is niet alleen een kwestie van evenwicht, we willen ook de logica van de sociale dialoog respecteren.

Moeten de openbare werken dan wachten tot de volgende eeuw ? Absoluut niet, een snelle inhaalbeweging is voor ons prioritair. Door mijn fractie werd hierover een motie van aanbeveling ingediend. De heer Coens zal terzake een uiteenzetting geven. De openbare werken moeten volgens ons door de algemene begroting worden gefinancierd. Concreet willen we dat hiervoor maximaal de budgettaire ruimte wordt aangesproken, die gelet op de gunstige cijfers en vooruitzichten ongetwijfeld zal bestaan en die we ook zullen terugvinden bij de budgetcontrole tijdens het voorjaar.

Ik wens ook kort te verwijzen naar de buitenlandse dimensie. In een periode van enorme economische veranderingen in Europa en in de wereld, waarbij ik ook denk aan de Top van Europa te Luxemburg, die enkele dagen geleden werd gehouden, moet Vlaanderen optimaal inspelen op de internationale mogelijkheden. We waarderen ten zeerste dat de regering Export Vlaanderen sterker en breder zal uitbouwen tot een echt instrument voor ons buitenslands beleid met een reële financiële slagkracht. We wensen ook dat de kansen die ons door de Europese structuurfondsen worden aangeboden, worden gegrepen. Een debat over deze structuurfondsen is hier in het parlement zeker op zijn plaats.

Ik vraag ook aandacht voor twee uitdagingen die zeer belangrijk zijn voor de toekomst van een goed werkende welzijns- en gezondheidszorg in Vlaanderen. Ten eerste pleiten we voor een meer geïntegreerd beleid. De welzijns- en gezondheidssector steunt op het engagement en de inzet van vele vrijwilligers en vele duizenden beroepskrachten, die vaak in kleine voorzieningen werken en die het niet gemakkelijk hebben. Tijdens de betoging gisteren, gaven ze uiting aan hun bekommernissen, met name aan de grote arbeidslast voor de arbeidskrachten in de welzijns- en verzorgingsvoorzieningen. De financiering kan tot vandaag vooral op het federale niveau aan de orde komen. De Vlaamse Gemeenschap draagt hiervoor slechts een aanvullende verantwoordelijkheid, maar omwille van deze verantwoordelijkheid zullen we dit aspect zeker ter harte moeten nemen.

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels : Mijnheer de voorzitter, de heer De Roo heeft de denkwijze van zijn fractie over de besteding van de resterende Vesoc-gelden uitgelegd. Hij gaat daarbij niet direct in op de mogelijkheid deze gelden te besteden aan een aantal eisen – indien ze tot onze bevoegdheden behoren – die de betogers van de Witte Woede gisteren stelden. De heer De Roo verklaarde wel dat hij hun bekommernissen voor een gedeelte deelt en dat er in de toekomst rekening mee zal moeten worden gehouden.

Mijnheer De Roo, hoe rijmt u het ene met het andere ? Geeft u aan deze mensen de boodschap dat er op korte termijn geen nieuwe inspanningen zullen worden geleverd, maar wel op lange termijn ? Wat bedoelt u precies ?

De heer Johan De Roo : Mijnheer Geysels, in verband met de problematiek van de welzijns- en de verzorgingssector, die we kennen en een warm hart toedragen, zullen we niets anders kunnen dan de gestelde eisen voor een deel financieel in te vullen. Op de allereerste plaats en voor een heel ruim percentage gebeurde dit totnogtoe via de ziekteverzekering die op het federale niveau tot stand komt. Dit wil echter niet zeggen dat we op het Vlaamse niveau geen inspanningen zouden moeten leveren. In het kader van het eerste luik van de Vesoc-enveloppe werd reeds in een aantal middelen voorzien. Ik neem aan dat minister Martens hier aandacht aan zal besteden en hierover zal overleggen met de minister van Gezondheidsbeleid.

De heer Jos Geysels : Mijnheer De Roo, is dit bespreekbaar in het kader van de resterende bedragen uit de enveloppe ?

De heer Johan De Roo : Mijnheer Geysels, in het kader van de resterende bedragen is het duidelijk dat de sociale partners het akkoord dat tot stand kwam op 17 november, zullen moeten invullen. De afspraak houdt in dat we eerst nagaan hoe de federale overheid de lastenverlaging realiseert en dat wij daarna eventueel aanvullende inspanningen kunnen doen die ook de sociale sector ten goede komen.

De voorzitter : Minister Martens heeft het woord.

Minister Luc Martens : Ik wil er nog op wijzen dat de Vlaamse regering de laatste jaren al bijzonder grote inspanningen heeft geleverd ten aanzien van de sociale sector. Men heeft diverse CAO's afgesloten, en er werden aanzienlijke bedragen geïnvesteerd in 1991 en in 1993. Zowel qua uitbreiding als qua honorering werd grote vooruitgang geboekt.

Martens

De welzijnsbegroting groeit sterker dan de algemene begroting. De middelen voor de gemeenschapsmateries komen uit het budget dat normaal voor de gewestmateries zou bestemd zijn. Dat is geen relevant en absoluut criterium, maar geeft de dynamiek van de voorbije jaren weer.

We hebben ook via de Vesoc-enveloppen ernstige inspanningen geleverd. Het zou bijzonder teleurstellend zijn dat de jongste beslissingen, die pas ingaan op 1 januari, als onbestaande worden beschouwd. Men mag ze zeker al mee verrekenen. Onze inspanningen sluiten natuurlijk geen verdere verzuchtingen uit. Deze kunnen trouwens in een open sfeer worden aangekaart.

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : De heer Vandendriessche zal het straks nog over de welzijns- en gezondheidssector hebben. Ik zal tot slot nog even ingaan op het basisonderwijs. De heer Sarens zal dit thema uitgebreider behandelen.

De algemene opmerking die ik formuleerde bij het begin van mijn betoog, geldt in het bijzonder voor het hoofdstuk onderwijs. Het late tijdstip waarop de regering haar huiswerk afleverde, heeft het parlementaire werk niet vergemakkelijkt. Ik heb er geen probleem mee dit te erkennen. Veel belangrijker dan te kankeren over de timing en de vorm, is echter dat we naar de inhoud kijken. Welnu, op dat vlak schenkt het regeringswerk ons ruime voldoening.

In het Vlaams Parlement bestond er tot voor kort een ruime consensus rond de eis om in de begroting voor 1998 de middelen voor het basisonderwijs aanzienlijk op te trekken. Mede onder druk van onze fractie heeft de regering beslissingen getroffen die daar ruimschoots aan tegemoetkomen. Het resultaat ligt thans voor. Morgen kunnen we in de begrotingsdecreten voor 1,2 miljard frank aan bijkomende middelen voor het basisonderwijs inschrijven. Daarmee is de kous niet af. Op basis van het politieke akkoord dat gisteren werd bereikt, zal nog een bijkomende middelenverhoging worden gerealiseerd, zodat het basisonderwijs in het jaar 2006 over ruim 3 miljard frank aan bijkomende middelen zal kunnen beschikken. Onze fractie is hiermee tevreden.

Niemand kan ontkennen dat aan de parlementaire verwachtingen wordt voldaan, want iedereen was het ermee eens dat er meer middelen naar het

basisonderwijs moesten gaan. We zijn niet ingegaan op de vraag van de oppositie om de extra middelen voor het basisonderwijs uit de ontwerpbegroting voor 1998 te schrappen. Natuurlijk deden we dat niet. De voorliggende begroting is immers een parlementaire overwinning, alle gezeur over vormvereisten ten spijt. De extra middelen zijn er gekomen dankzij de parlementaire druk.

De voorzitter : De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Karel De Gucht : Mijnheer De Roo, hoe kunt u beweren dat er meer middelen beschikbaar zullen zijn voor het basisonderwijs als u in een volgende zin zegt dat er in de begroting niet meer middelen worden vrijgemaakt ?

De heer Johan De Roo : Er worden meer middelen ter beschikking gesteld van het basisonderwijs. De begroting voor 1998 wordt daardoor helemaal niet bezwaard. In de loop van de komende jaren zullen er middelen worden verschoven die normaal gezien in de onderwijsbegroting thuishoren. Bovendien zullen er vanaf het jaar 2001 ook extra middelen van buiten de onderwijsbegroting in het basisonderwijs worden ingeschreven.

De heer Karel De Gucht : U bevestigt dus dat in 2001 bijkomende middelen zullen worden ingeschreven in de begroting ?

De heer Johan De Roo : Inderdaad.

De heer Karel De Gucht : U bevestigt ook dat er voor volgend jaar niet in bijkomende middelen werd voorzien ? Hoe kunt u dan beweren dat u meer middelen vrijmaakt ?

De heer Johan De Roo : Voor 1998 werd er in middelen voorzien in de begroting die we zullen goedkeuren. We zullen bij de begrotingscontrole ook de nodige aanpassingen kunnen doorvoeren zodat in 1998 215 miljoen frank meer bij het basisonderwijs zal terechtkomen.

De heer Karel De Gucht : Mijnheer de voorzitter, vindt u het normaal dat men bij de bespreking van de begroting zegt dat men de zaken zal regelen bij de begrotingscontrole ?

De voorzitter : Ik heb gisteren gestemd en dus mijn houding bepaald. Ik laat het daar bij. Het is nu aan het parlement om daarover te oordelen.

De heer Johan De Roo : Het tweede element in onze gunstige beoordeling is dat dankzij de bijkomende middelen een belangrijk doel van het

De Roo

decreet voor het basisonderwijs sneller zal worden gerealiseerd. De percentuele verdeling van de werkmiddelen over de drie netten zal reeds over 6 jaar worden gerealiseerd, in plaats van over pakweg 15 tot 20 jaar. Een discriminatie wordt versneld weggewerkt. Het oogmerk dat elke leerling evenveel waard is, wordt sneller gerealiseerd. We stellen vast dat een aantal fracties dat standpunt blijven bestrijden. We begrijpen deze houding niet goed. Tegen dat principe kan toch niemand iets hebben.

Een derde element is dat de begroting niet wordt bezwaard. Een zeer belangrijk deel van onze Vlaamse uitgaven gaat – terecht – naar onderwijs. Het onderwijs vervult een wezenlijke opdracht in onze samenleving. Toch moet er ook voor de andere overheidstaken voldoende financiële ruimte overblijven. Bij deze begroting is dat het geval.

Het onderwijsaandeel in de begroting zal door de inhaalbeweging voor het basisonderwijs niet toenemen. De financiering van de bijkomende middelen gebeurt immers voor twee derden door verschuivingen binnen de onderwijsbegroting. De rest wordt gefinancierd door middelen die nu reeds voor het onderwijs worden aangewend, maar een tijdelijk en uitdovend karakter hebben. Ze worden in de loop van de komende jaren blijvend in de onderwijsbegroting opgenomen.

De CVP-fractie vindt de begroting voor 1998 zoals ze nu voorligt een goede, evenwichtige en voldragen begroting. Wij zullen ze met overtuiging goedkeuren. Dit belet niet dat de verdere follow-up belangrijk is. Ik verwijs hiervoor naar de Vesocmiddelen, naar de inspanningen voor openbare werken en monumentenzorg, naar de verdere stappen ten gunste van het basisonderwijs, het welzijns- en gezondheidsbeleid, het beleid inzake ruimtelijke ordening, enzovoort.

We steunen deze begroting. We denken dat het een goede zaak is dat op deze manier eindelijk een nultekort wordt gerealiseerd. Dit is in ruime mate te danken aan de cohesie binnen de meerderheid, wat men er ook over moge zeggen. Het feit dat er soms betwistingen zijn, is in een democratie evident. Telkens wordt er echter een oplossing geboden die inhoudelijk zeker verdedigbaar is. (*Applaus bij de CVP en de SP*)

De voorzitter : De heer Bossuyt heeft het woord.

De heer Gilbert Bossuyt (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, leden van de regering, geachte collega's, de begroting voor 1998 is – of men het nu een kabbelende of een kantelbegroting noemt – een belangrijke begroting. Beide termen suggereren trouwens een beweging. Het loont de moeite om even stil te staan bij dit budget.

Straks zal ik voor de eerste maal in mijn parlementaire loopbaan een begroting goedkeuren die in evenwicht is. Na een lange periode van groeiende tekorten, nijpende besparingen en moeilijke inleveringen, is dat op zich een grote verademing. Ik herinner me de vele kritieken van de VLD, die vroeger altijd heeft verklaard dat dit nooit zou lukken. Vandaag is het echter zover : we hebben een nultekort tot stand gebracht. Ik doe daar niet euforisch over. Ik heb er echter wel moeite mee dat te veel mensen dat resultaat willen minimaliseren.

Dit is een belangrijk ogenblik. Dat is niet het geval omdat we nu willen overgaan tot de aanbidding van het gouden kalf, maar omdat we beseffen dat in de toekomst elk beleid die naam waardig binnen de grenzen van de beschikbare middelen zal moeten worden uitgetekend. Het gaat dus echt om een kantelmoment. Vanaf morgen zullen we immers in rustig kabbelend water terechtkomen, en sneller vooruitgaan.

Voor het eerst sedert lange tijd komt er ruimte vrij om een echt beleid te voeren. Ik denk dan niet aan het goed beheer ondanks een soms pijnlijk tekort aan financiële middelen, maar wel aan het creëren van een meerwaarde in een budgettair verantwoorde omgeving.

Vanzelfsprekend komen in deze fase met meer middelen heel wat eisen naar boven. Sommige zijn reeds lang gekend. Heel wat gerechtvaardigde verwachtingen komen naar boven. De keuze is soms moeilijk, en zal in de nabije toekomst ook moeilijk blijven. Het is dus zaak om de juiste prioriteiten aan te houden. Voor ons is dat in de eerste plaats de tewerkstelling.

Laten we echter niet vergeten dat de Vlaamse regering – en ook het Vlaams Parlement – in deze niet de enige factor is. Men kan in dat verband het optreden van de federale overheid niet over het hoofd zien. Verder zijn er ook nog de sociale partners, wier medewerking ongetwijfeld nodig is om een succesvol tewerkstellingsbeleid te voeren.

Ik pleit ervoor dat de regering en de sociale partners een echt sociaal pact afsluiten. In dat pact

Bossuyt

moet eenieder zijn verantwoordelijkheid nemen, en moeten alle aandacht en inspanningen zich richten op het creëren van meer tewerkstelling. In dat verband zou ik niet graag zien dat men zich laat leiden door allerlei mythen, of door allerlei zwaarbeladen woorden.

Ik denk dat men een hele reeks van instrumenten zal moeten aanwenden om de tewerkstelling te verbeteren. In elk geval zal men moeten erkennen dat op dit ogenblik de conjunctuur gunstig evolueert. Dat is meegenomen, want niet alleen de politiek kan voor tewerkstelling zorgen. Op relatief korte termijn zou de conjuncturele werkloosheid zelfs ten dele verdwijnen.

Er blijft echter een omvangrijke structurele werkloosheid bestaan. En het is deze werkloosheid die in het af te sluiten sociaal pact zou moeten worden aangepakt. In dat verband is het een goede zaak dat ook mensen zoals de heer Vinck hebben ingezien dat het beter zou zijn om op federaal niveau een akkoord te bereiken. Dat zou toelaten om het Vlaams akkoord in te bedden in zo een federaal akkoord.

De inspanningen moeten natuurlijk op elk niveau gebeuren, maar ze moeten wel op elkaar worden afgestemd. Het lijkt ons daarom wenselijk dat men bij het afsluiten van dat pact oog zou hebben voor meer tewerkstelling in de welzijns- en verzorgingssectoren. De minister heeft die wens overigens ook uitgedrukt. Een aanzienlijk gedeelte zal aan opleiding en vorming moeten worden besteed. Als we de vergelijking maken met de buurlanden, wordt duidelijk dat we op dat vlak een grote achterstand hebben. Deze achterstand moet worden goedge maakt. Dat kost natuurlijk geld. Ook voor de ondernemingen is het belangrijk dat de overheid een aantal inspanningen doet. In een goede onderneming maken de opleidings- en vormingskosten een deel uit van de arbeidskosten. Als de overheid op dat vlak een belangrijke inbreng kan leveren, betekent dit voor de ondernemingen een arbeidskostenverlaging die van groot nut kan zijn.

We vinden het bijzonder belangrijk dat deze regering haar inspanningen voortzet om de steden te helpen met het Sociaal Impulsfonds. Die beslissing werd vorig jaar getroffen. Men is nogal snel geneigd om daar niet meer over te praten. Toch werden ook dit jaar heel wat middelen uitgetrokken voor de betere ontwikkeling van het stedelijk leefnet. Dat is belangrijk voor onze bevolking. Ik vraag de regering dan ook om toe te zien op een

ernstige aanwending van het SIF-geld. Ze moet ook instaan voor meer tewerkstelling. Dat moet regelmatig aan evaluaties worden onderworpen. Indien nodig moet de regering haar beleid bijsturen.

Aan infrastructuur zal er geleidelijk, binnen de beperking van de beschikbare middelen, meer moeten worden besteed. Hierover bestaat in het parlement eensgezindheid. Na een periode van schaarse financiële middelen is het normaal dat investeringen gedeeltelijk achterwege blijven. Ook hier hebben we een grote achterstand opgelopen. Toch heeft deze regering vorig jaar belangrijke inspanningen geleverd. Naarmate er meer financiële middelen beschikbaar zijn, moet ze structurele inspanningen inbouwen.

Tegelijk getroost de regering zich enorme inspanningen op het vlak van de mobiliteit. Met verschillende gemeenten werden convenants gesloten. Ik hoop dat hier in de toekomst verder ernstig werk wordt van gemaakt en dat er regelmatig evaluaties komen. Het heeft natuurlijk weinig zin om op papier mooie plannen te maken als achteraf blijkt dat deze niet worden uitgevoerd. Ook op dat vlak moet de regering haar verantwoordelijkheid opnemen.

Ook van het milieu wordt werk gemaakt. De precieze milieuschuld moet absoluut in kaart worden gebracht. Hier kampen we immers met een historische schuld, die weliswaar niet is verrekend maar die in de toekomst meespeelt in de bepaling van de aanwending van de financiële middelen. Zowel de regering en het parlement, als de bevolking moeten de situatie kennen en weten welke financiële middelen er nodig zijn om eraan te verhelpen. We moeten onszelf verplichten om op termijn ten minste een inventaris aan te bieden aan de volgende generaties. Deze moet aantonen dat we een gerichte inspanning hebben geleverd en dat we het toekomstperspectief hebben om tastbare resultaten te boeken. Dit vergt vanzelfsprekend een doorgedreven planning en de nodige financiële middelen.

Voor al deze domeinen zijn er dus middelen nodig. We moeten hierover samen met de regering discussiëren. We moeten op een ernstige manier de prioriteiten van de verschillende domeinen vastleggen en proberen ons daaraan te houden.

Ten slotte wil ik het nog even hebben over het laatste onderwijsakkoord, dat pas in de actualiteit was. Ik durf in eer en geweten beweren dat dit een goed akkoord is. Ik zeg dit niet enkel als fractieleider van de SP, maar ook als vader van kinderen die

Bossuyt

naar het gemeenschapsonderwijs gaan. Dit akkoord is een goed akkoord voor het gemeenschapsonderwijs.

Bij de discussie over het onderwijs zijn mij de voorbije weken twee zaken opgevallen. Eén zaak doet mij pijn, de andere stemt mij hoopvol.

Ten eerste heb ik vastgesteld dat niet onbelangrijke partijen proberen om van het onderwijs een conflictstof te maken voor de hele Vlaamse Gemeenschap. Ik raad hun deze poging af. De laatste weken hebben we een echte cijferdans meegeemaakt. Ik vraag in alle gemoedsrust aan alle betrokken partijen om met de nodige sereniteit na te gaan wat nu juist de toestand is en wat de gevolgen daarvan zijn. We moeten ook onderzoeken welke remedie nodig is om de twee voorwaarden die we hoog in het vaandel dragen, te kunnen vervullen. Een van die voorwaarden is de vrije keuze.

Het is trouwens niet verboden dat de SP het gemeenschapsonderwijs verdedigt. We willen de verdedigers zijn van een goed gemeenschapsonderwijs. We hebben dan ook onderhandeld om de nodige middelen voor dit gemeenschapsonderwijs te krijgen. Ik hoop dat het gemeenschapsonderwijs die middelen gebruikt om de kwaliteit die wij – en alle mensen met kinderen – van het gemeenschapsonderwijs vragen, te waarborgen. Ik hoop ook dat we de oude demonen van de schoolstrijd die hier en daar opduiken, kunnen bedwingen. Het onderwijs en de kinderen zijn daar immers niet mee gediend.

Het stemt me hoopvol dat er binnen de CVP veel meer mensen zijn dan in het verleden die – met respect voor de vrije keuze – met ons willen mee zoeken naar goede oplossingen, zodat het onderwijs zich aan de toekomst kan aanpassen. De laatste weken vonden heel moeilijke besprekingen plaats. Ik heb echter op geen enkel ogenblik politieke blokkeringen ondervonden. Dat stemt me hoopvol, want in het verleden was het soms anders. De SP is om die reden voortgegaan met de besprekingen. We willen ook de toestand op het terrein onderzoeken. Onze coalitiepartner is het met ons eens dat de oplossing die we hebben uitgewerkt noch de vrije keuze, noch het gemeenschapsonderwijs wegcijfert. Dat is voor ons de eerste vereiste.

Een tweede voorwaarde is een verantwoordelijkheid, die niet alleen bij de politiek, maar zeker ook bij het veld berust. Ze moeten weten dat we bekommerd zijn om hen, maar ze moeten ook

weten dat we erop toezien of de ter beschikking gestelde middelen daadwerkelijk die onderwijskwaliteit voor onze kinderen kunnen garanderen. Dat geldt trouwens voor alle netten. Op die manier zullen we op dat vlak tegenover de ons omringende landen een blijvende vooraanstaande positie kunnen behouden. Dat is het wat de socialisten in deze zaak heeft beziel, niet het oprakelen van oude vetes uit het verleden, waar niemand baat bij heeft. (*Applaus bij de SP en de CVP*)

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, dames en heren, veertien dagen geleden werden de resultaten bekendgemaakt van een onderzoek naar de politieke kennis van de Vlamingen, dat trouwens werd uitgevoerd in opdracht van de Vlaamse regering. Daaruit bleek dat slechts 5 percent van de ondervraagde Vlamingen precies kon omschrijven wat het Vlaams Parlement in feite is. Nog geen 2 percent was in staat een goede definitie te geven van de Vlaamse overheid. 90 percent noemde Jean-Luc Dehaene toen hun werd gevraagd om vijf ministers op te noemen. Slechts 37 percent noemde onze – tussen aanhalingstekens – minister-president. Het wordt steeds pijnlijker : minder dan 5 percent wist wie de Vlaamse ministers Van Rompuy, Martens, Peeters, Baldewijns enzovoort waren. Het wordt helemaal pijnlijk wanneer uit diezelfde, in opdracht van de Vlaamse regering uitgevoerde studie blijkt dat nog geen 20 percent van de Vlamingen vertrouwen heeft in die regering.

Uit al deze cijfers blijkt dat het Vlaams Parlement en zeker de Vlaamse regering in de ogen van het brede publiek niet eens bestaan. Een boude uitspraak, zullen sommige beweren. Integendeel, denk ik. Wanneer men op basis van een dergelijke opiniepeiling, die toch enige wetenschappelijke allure heeft, tot de conclusie komt dat nauwelijks iemand van het bestaan van onze instellingen af weet, laat staan geïnteresseerd is in wat men hier uitspookt, dan is deze conclusie vrijwel onvermijdelijk. Belangrijker dan die vaststelling is het om na te gaan waarom de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement zo slecht scoren bij de publieke opinie. Wie daarop een antwoord zoekt, die hoeft slechts de begroting waarover vandaag wordt gediscussieerd en morgen gestemd van naderbij te bekijken. Het is een inspiratieloze begroting geworden, die het aan visie ontbreekt en die vrijwel een kopie is van de begrotingen die we de twee vorige jaren en alle jaren in de vorige zittingsperiode van deze wankele en vermoeide CVP-SP-coalitie kregen voorgeschoteld. Ik weet het wel : de

Dewinter

Vlaamse regering kraait victorie omdat ze erin is geslaagd een begroting in evenwicht voor te leggen : een nulbegroting, zonder de in België klassiek geworden tekorten. Bij vorige begrotingsbesprekingen, minister Demeester, heb ik echter al opgemerkt dat er in dit parlement niet echt sprake is van een echte begroting. Veel meer dan het beheren van een soort van zichtrekening doet u als minister van – tussen aanhalingstekens – Begroting niet. Een regering die slechts kan beslissen over wat ze uitgeeft, maar nauwelijks beslissingsrecht heeft over de even essentiële inkomsten mag niet de pretentie hebben te beweren dat het gaat over een begroting. In de rest van mijn betoog zal ik deze begroting dan ook een nepbegroting noemen.

Wij kunnen inderdaad niet beslissen over de eigen inkomsten. Het is pijnlijk te moeten toegeven dat we het moeten rooien met een schamele dotatie, die ons wordt toegeworpen door een Belgische en in vele opzichten anti-Vlaamse regering. Dat dwingt me ertoe om bij iedere begrotingsbespreking telkens weer de principiële eis te stellen dat Vlaams geld in Vlaamse handen moet blijven. We hebben niet alleen het recht op een eigen Vlaamse fiscaliteit, maar ook de plicht om dat zo snel mogelijk te realiseren. Daarin draagt de Vlaamse regering een belangrijke verantwoordelijkheid. Zij moet ervoor zorgen dat Vlaanderen een maximaal aantal eigen inkomsten verwerft, zodat we niet langer afhankelijk moeten zijn van de dotatie die we door een zogenaamd hogere overheid krijgen toegeworpen.

Mevrouw de minister, Vlaanderen geeft inderdaad het goede voorbeeld : er is een nulbegroting ingediend en we blijven onder het toelaatbare schuldniveau. Jammer genoeg is de Vlaamse overheid de enige die zichzelf deze strengere normen oplegt. De federale regering, de Waalse regering, de Brusselse regering en de regering van de Franse Gemeenschap slagen er nog steeds in om begrotingen in te dienen die ernstige tekorten vertonen. Het gaat dan respectievelijk om bedragen van 218 miljard frank, 8,6 miljard frank, 7,7 miljard frank en 6,1 miljard frank.

We moeten het indienen van deze nulbegroting ook in die context durven bekijken. Het indienen van deze kantelbegroting, die volgend jaar moet leiden naar een begroting met overschot, staat immers in schril contrast met de manier waarop de andere overheden met belastinggeld omspringen.

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Mijnheer Dewinter, de vergelijking die u maakt tussen de Vlaamse begroting en de andere begrotingen kunnen we toch alleen maar op een positieve manier bekijken ?

De heer Filip Dewinter : Mijnheer De Roo, het hangt er maar van af hoe u het bekijkt. Een nulbegroting heeft pas zin als het extra dat we daarmee krijgen niet langer wegvloeit naar Wallonië en Brussel. Met ons zuurverdiende geld maken zij dan grote sier. Zo slagen ze erin om blijvende tekorten op te vangen.

De voorzitter : Minister Van Rompuy heeft het woord.

Minister Eric Van Rompuy : Mijnheer Dewinter, als wij geen schulden hebben, hoeven we ook minder rentelasten te betalen. De middelen blijven dezelfde. Die liggen immers vast in een financieringswet die geldt tot het jaar 2000. Als we minder schulden hebben, kunnen we dus meer verwezenlijken. In Wallonië zal men de volgende jaren wel rekening moeten houden met rentelasten. Ik begrijp dus echt niet waarom u deze nulbegroting op zo een negatieve manier bekijkt.

De heer Filip Dewinter : Mijnheer de minister, ik sta zeker niet negatief tegenover deze nulbegroting, integendeel. Ik vind echter dat Vlaanderen nu duidelijke eisen moet stellen aan de andere overheden.

Minister Eric Van Rompuy : Neen, zij kunnen daar zelf over beslissen.

– *De heer Marc Olivier, eerste ondervoorzitter, treedt opnieuw als voorzitter op.*

De heer Filip Dewinter : Vlaanderen rendeert, en Wallonië verteert. Wij doen het relatief goed en slagen erin om een nulbegroting in te dienen. Aan de andere kant van de taalgrens doet men net het omgekeerde, en wij worden meegesleurd in die eindeloze spiraal. Vlaanderen rendeert, Wallonië consumeert. Vlaanderen investeert, Wallonië verteert.

Deze noodlottige spiraal moet worden doorbroken. De nulbegroting biedt ons de mogelijkheid om nog meer dan vroeger duidelijke eisen te stellen aan de potverterende gemeenschappen en regeringen in dit land.

De Vlaamse regering kijkt lijdzaam toe en wentelt zich in zelfgenoegzaamheid. Ze is blij en tevreden

Dewinter

met het behaalde succes, maar verbindt daaraan niet de noodzakelijke politieke consequenties. Ik roep daarom deze regering op tot strijdbaarheid, onverzettelijkheid en, waarom niet, tot burgerlijke ongehoorzaamheid. Men wil niet tegemoetkomen aan de Vlaamse verzuchtingen ? Maak u dan ook niet langer ondergeschikt aan de regels die de Belgische – zeg maar Waalse – cenakels u opdringen. Waarom niet kiezen voor een Vlaamse sociale zekerheid ? Waarom niet kiezen voor eigen Vlaamse obligaties, die veel rendabeler zullen zijn dan federale ? Waarom niet alle samenwerkingsakkoorden met de federale regering en Wallonië opzeggen ?

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer Dewinter, u moet Reuters er eens op nalezen. Sinds enige tijd hebben we naast de olo's ook de volo's.

De heer Filip Dewinter : Dat weet ik, maar ik vrees dat dit onvoldoende is.

Minister Eric Van Rompuy : U roept met andere woorden op tot onwettigheid ?

De heer Filip Dewinter : Ik roep op tot burgerlijke ongehoorzaamheid. Met deze nulbegroting is het moment hiervoor gekomen.

Minister Eric Van Rompuy : We hebben trouw gezworen aan de Grondwet. U wilt dat de Vlaamse regering die wetgeving naast zich neerlegt ?

De heer Filip Dewinter : Mijn uitgangspunt is dat waar u zo fier op bent : de nulbegroting. Leg de lat dan toch even hoog voor de regeringen aan de andere kant van de taalgrens ! Zij blijven met Vlaams geld grote sier maken en bodemloze putten delven. Op die manier overtreden zij alle regels van goed bestuur. Waarom zou Vlaanderen zich dan aan al deze regels en wetten moeten houden ? Ik zwaai u alle lof toe voor de gunstige begroting, maar laten we er gebruik van maken om onze eigen positie te verbeteren.

Sommigen zullen dit beschouwen als een oorlogsverklaring aan België en Wallonië. Sommigen zullen zeggen dat het Vlaams Blok kiest voor confrontatie en polarisatie. Het Vlaams Blok blaast het communautair pacificatiemodel op. U kunt dat zo interpreteren, maar ik denk dat we enkel nemen wat ons toekomt. We hebben het recht om onze eigen middelen te verwerven. We moeten dit maximaal valoriseren. Een van de weinige wapens daar-

toe is de nulbegroting. We zijn niet bereid tot allerlei nieuwe toegevingen en halfslachtige compromissen om voor een zoveelste communautaire pacificatie te zorgen, terwijl men aan de andere kant van de taalgrens het omgekeerde doet.

Van die pacificatie zijn de Vlamingen de dupe. Wij ondervinden alle nadelen ervan, zij alleen maar de voordelen. We geven daarom niet langer onze goedkeuring aan dit model. Dit Vlaams Parlement en deze regering moeten streven naar meer autonomie, zelfs naar volledige onafhankelijkheid. Dat kan alleen met een eensgezinde, slagvaardige Vlaamse regering. Daar wringt het schoentje. De meerderheid beantwoordt al lang niet meer aan dat profiel, en heeft dat trouwens nooit gedaan.

De regering sleept zich voort van het ene halfslachtige compromis naar het andere, van het ene schandaal naar het andere. We hadden het Boelwerschandaal ; de milieubox-affaire ; de schandalige uitstapregeling voor de Vlaamse ministers, waarop men weliswaar is teruggekomen ; de successierechtenruzie ; de zorgverstrekkingdiscussie ; de tegenstellingen in het decreet-Suykerbuyk ; de geschillen over Vlaminov en de handelsattachés ; verklaringen van minister Van Rompuy die regelrecht ingingen tegen wat zijn eigen minister-president zei ; de kritiek van de heer De Roo bij de septemberverklaring over de beleidsverklaring van de SP-ministers en de repliek hierop van de heer Bossuyt over de CVP-ministers ; de recente onderwijsrel ; enzovoort. De lijst is zo lang dat het al lang duidelijk is dat het niet meer botert tussen christen-democraten en socialisten.

De heer Johan De Roo : Die lijst zou twaalf keer zo lang zijn als u tot de meerderheid zou behoren.

De heer Filip Dewinter : Mochten we die met u vormen, dan twijfel ik daar niet aan. En met de socialisten zou hij zelfs 24 keer zo lang zijn.

Ook de kafkaïaanse rel over het geld voor het gemeenschapsonderwijs heeft op een pijnlijke manier duidelijk gemaakt dat deze regering op sterven na dood is. Minister-president Van den Brande mag tevreden zijn dat hij zich niet moet verantwoorden bij de kiezer wanneer de regering ten val komt. We waarschuwen er altijd al voor dat legislatuurparlementen in de praktijk ook legislatuurregeringen met zich meebrengen. Deze regering weet dat ze zich niet electoraal hoeft te verantwoorden als ze valt. Ze blijft met de moed der wanhoop op de been. De Vlaamse regering bevindt zich in staat van ontbinding en is in feite al lang

Dewinter

gevallen. Alleen bij Van den Brande en co is dit nog niet doorgedrongen.

Mijnheer de minister-president, u leeft in een droomwereld en denkt dat het regent als de ene de andere in het gelaat spuwt. Hoe moet Vlaanderen met een dergelijke meerderheid antwoorden op de grote uitdagingen van dit moment ? Terwijl de CVP en de SP vechtend over het tapijt rollen, bereidt men in Wallonië wel op een efficiënte manier de volgende ronde van de staatshervorming voor. Terwijl CVP en SP mekaar naar het leven staan, worden onze bedrijven overgenomen door buitenlandse holdings. Jonge Noord-Afrikaanse vreemdelingen gooien molotovcocktails naar politiecombi's en creëren in verschillende van onze steden een situatie van burgeroorlog. De grootsteden verkrotten en lopen leeg. De armoede neemt toe, de werkloosheid daalt, belangrijke en grote bedrijven gaan failliet. Ondertussen gaat de versleten regeringscoalitie aan lethargie ten onder. Mijnheer de minister-president, ik denk dat het voor uw eigen gemoedsrust en die van uw collega's in de politieke meerderheid belangrijk is om dat te beseffen.

Minister Eric Van Rompuy : Mijnheer Dewinter, daarnet hebt u gezegd dat het eigenlijk goed gaat in Vlaanderen. U bent begonnen met te zeggen dat we het eigenlijk niet zo slecht doen, maar dat het door Wallonië komt.

De heer Filip Dewinter : Ondanks de Vlaamse regering doen we het inderdaad niet zo slecht in Vlaanderen. Daar hebt u voor 100 percent gelijk in.

Minister Eric Van Rompuy : We hebben tot dit jaar, 1997, een economische groei van 3 percent gekend. We zijn een van de snelst groeiende regio's in Europa. Netto is de werkgelegenheid met 15.000 arbeidsplaatsen toegenomen. Meer dan 30.000 bedrijven zijn gestart. De werkloosheid is afgenomen met waarschijnlijk ongeveer 20.000 eenheden.

U schudt nee, maar is de netto-werkgelegenheid in de privé-sector in Vlaanderen toegenomen vorig jaar, ja of nee ?

De heer Filip Dewinter : We ontkennen dat niet, maar dat is dankzij de dynamiek van de Vlaamse bedrijven, dankzij de inventiviteit en de werkkraft van de Vlamingen.

De voorzitter : Als u het woord wenst, vraag het dan aan de voorzitter, zodat hij het u kan verlenen. Deze manier van werken zet geen zoden aan de dijk. Ik wil de werkzaamheden voortzetten zoals we ze begonnen zijn.

Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Ik wil maar één zin zeggen, mijnheer Dewinter. Ondanks het Vlaams Blok is er nog vertrouwen in Vlaanderen. (*Gelach en applaus bij de CVP*)

De voorzitter : De heer De Reuse heeft het woord.

De heer Herman De Reuse : Mijnheer de minister-president, in uw eigen toelichting of beleidsnota zegt u zelf dat u te weinig aan tewerkstelling hebt gedaan. U hoeft eigenlijk geen pluimen op uw hoed te steken. Het aandeel van de economie in de begroting is in zeven jaar met ongeveer 4 of 5 percent gedaald. Dat mag u niet vergeten.

Het is ook heel gemakkelijk cijfers over tewerkstelling te vermelden, terwijl we weten hoe op dit ogenblik in dit land de tewerkstellingscijfers worden gemanipuleerd. Ik sta daarmee niet alleen en ook u weet dat.

De voorzitter : Minister Van Rompuy heeft het woord.

Minister Eric Van Rompuy : Ik weet niet of u de voorbije dagen de krant hebt gelezen ? De OESO zegt dat de conjuncturele werkloosheid in Vlaanderen eigenlijk verdwenen is. In een aantal sectoren, denk aan de textielsector, zoekt men mensen. Men kan dus niet zeggen dat er in Vlaanderen geen economische activiteit is.

In de eerste zes maanden werd er meer geïnvesteerd dan twee jaar geleden in een heel jaar. Denk daarbij maar aan de activiteit in de industrie, enzovoort.

Wat me ergert, is dat u gewoon de realiteit negeert. Natuurlijk zouden we beter kunnen doen. Niemand betwist dat. De heer Dewinter zegt nu echter dat de werkloosheid stijgt en dat de grote bedrijven failliet gaan.

De heer Filip Dewinter : Wat doet u anders met Renault, bijvoorbeeld ? De voorbeelden zijn legio ; u weet dat toch ook ?

De voorzitter : Mijnheer Dewinter, u krijgt straks de gelegenheid om te antwoorden.

Minister Van Rompuy heeft het woord.

Minister Eric Van Rompuy : De sluiting van Renault heeft niets te maken met de toestand van de Vlaamse economie. Dat was een beslissing van een multinationale onderneming, waarvan de beheerders hebben gezegd dat ze niets te maken had met de Vlaamse economische situatie. U gooit alles op een hoopje; maar dat is uw manier van denken, natuurlijk.

De voorzitter : De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, de minister daagt ons uit om de cijfers op een rijtje te zetten. De juiste cijfers zijn dat er op dit ogenblik in Vlaanderen 189.027 uitkeringsgerechtigde werklozen zijn en dat er 250.510 niet-werkende werkzoekenden zijn. Daartoe behoren 108.225 jongens en meisjes onder de dertig jaar die geen job hebben.

Ik ben het ermee eens dat we er licht op vooruitgaan. Mijnheer de minister, bij de cijfers die u zonet hebt opgesomd over de netto-aangroei van de tewerkstelling mag u echter niet vergeten dat er in vier jaar tijd 151.000 mensen uit de RVA zijn gehaald.

Het enige wat wij als parlement u, minister Van Rompuy, maar ook minister-president Van den Brande, kwalijk nemen is dat u – niet wij – bij het aantreden van dit kabinet hebt gezegd dat de halvering van de werkloosheid een topprioriteit is. U vult dat niet in. Dat vergroot uw politieke ongehoofwaardigheid alleen maar. (*Applaus van de heer André Denys*)

De voorzitter : De heer Vermeiren heeft het woord.

De heer Francis Vermeiren : De minister verwijst naar de verklaringen van de VBO-voorzitter en naar de statistieken van de OESO. Ik zou echter willen verwijzen naar wat de heer Denys heeft gezegd over de spanning tussen de verdiensten en de problemen op de Belgische tewerkstellingsmarkt. Er zijn inderdaad regio's die het moeilijk hebben om personeel te vinden, denken we maar aan Kortrijk, Roeselare, Deinze en Zaventem. Alleen met afcentiemen kan die spanning worden verminderd. Wat denkt onze minister van Economie hierover ?

En wat denkt hij over de armoedecijfers, die toch ook door OESO en VBO worden bevestigd ? De armoede stijgt. De gemeentelijke OCMW's moeten steeds vaker bijspringen. Dat bewijst dat de gunstige statistieken die door de minister worden aangehaald, de kansarme burger nergens ten goede komen.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Dit wil ik toch even corrigeren. Vlaanderen heeft de laagste armoedegrens van heel de wereld, met name 5 procent. Dat wordt bevestigd door talloze gerenommeerde instituten, onder meer door een UFSIA-studie. Dat hebben we voor een stuk te danken aan onze sociale zekerheid.

Minister Eric Van Rompuy : De ideeën van de VLD slaan mij met stomheid. De VLD verwerpt de lastenverlaging voor de bedrijven, aangezien ze morgen tegen Vlaminov zal stemmen. Inspanningen voor vorming vinden de liberaal-democraten onbelangrijk. Zij geven de voorkeur aan een verlaging van de personenbelasting. Ze gaan er dus van uit dat het geven van incentives aan lage inkomens de beste manier is om de werkgelegenheid te stimuleren. Wij van onze kant kiezen voor een lastenverlaging voor de bedrijven, gecombineerd met een scholing voor werknemers.

Met haar nieuwe spoor staat de Vlaamse VLD trouwens haaks op de lijn die door de liberalen federaal wordt gevolgd. Voor voorzitter Verhofstadt is een verlaging van de arbeidskosten immers prioritair en niet de verlaging van de directe personenbelasting. (*Applaus bij de CVP*)

De voorzitter : De heer De Reuse heeft het woord.

De heer Herman De Reuse : Met de heer Van Mechelen stel ik vast dat de werkloosheidscijfers gecamoufleerd zijn. De lichte groei van de tewerkstelling beantwoordt helemaal niet aan wat de regering ons had beloofd. Hier en daar is er wel een sector waar vraag bestaat naar geschoolde werkkrachten, maar dat is één aspect dat niet uit zijn verband mag worden gerukt.

Op pagina 2 van haar begrotingsdocument zegt de regering : 'Hoewel ook de werkgelegenheid weer aangroeit, houdt de stijging geen gelijke tred met het algemeen voorspelde economische groeitempo. De stijging zal alleszins niet voldoende zijn om de werkloosheidsgraad gevoelig naar beneden te halen, zodat de problematiek van de arbeidsmarkt een prioritair aandachtspunt voor de beleidsverantwoordelijken blijft.' Men geeft dus toe dat men

De Reuse

er niet in slaagt om de beloften uit het verleden waar te maken.

De voorzitter : De heer Taylor heeft het woord.

De heer John Taylor : Het is algemeen geweten dat het armoedecijfer in Vlaanderen bijzonder laag ligt, 5 procent. Het is ook stabiel.

Voorts wil ik erop wijzen dat we naar een oververhitting van de economie gaan, wat door de OESO en andere betrouwbare bronnen wordt bevestigd. We produceren momenteel bijna zoveel als we kunnen produceren. De bezettingsgraad in de verwerkende nijverheid bedraagt in België 83 procent, in Vlaanderen is hij nog hoger. Voor de halffabrieken ligt die graad zelfs op 85 procent. Er is dus vraag naar bijkomende investeringen om de productiecapaciteit te kunnen optrekken.

De OESO heeft gisteren nog maar bevestigd dat onze conjuncturele werkloosheid tegen 1999 volledig verdwenen zal zijn. Dan hebben we alleen nog te kampen met een structurele werkloosheid, die onder meer wordt veroorzaakt doordat een aantal banen niet kan worden ingevuld. Dat heeft rechtstreeks te maken met een falende vorming. De VDAB spreekt al van 32 dergelijke knelpuntberoepen. De nood aan vorming en omvorming van laaggeschoolden is dus bijzonder groot. Zo iets lost men niet op met afcentiemen, maar met bijkomende kredieten voor vorming en een beter technisch en beroepsonderwijs.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Minister Van Rompuy meent een incoherentie te hebben ontdekt in het VLD-tewerkstellingsplan. Ik kan hem geruststellen : ons plan is wel degelijk coherent en consequent. Op federaal niveau willen we de loonhandicap van 7 procent wegwerken door een lastenverlaging met 200 miljard frank. Op regionaal niveau willen we het probleem van de knelpuntberoepen regelen door het verhogen van de arbeidsmotivatie. Daarvoor moet er een grotere afstand komen tussen de uitkeringen en de laagste inkomens uit arbeid, en dat doen we met een systeem van afcentiemen, een instrument dat door minister Demeester zelf werd bedacht. Wij verfijnen dat systeem op een sociale manier, zodat het meer tewerkstellings-effecten heeft.

De voorzitter : De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, ik denk dat iedereen in dit parlement beseft dat de hefboomen en de instrumenten voor lastenverlaging zich bevinden op federaal niveau. Vlaanderen is in hoofdzaak bevoegd voor wat we het flankerend beleid noemen, waarvan de minister onderwijs en bijscholing vermeldt.

Het is intellectueel oneerlijk om te zeggen dat de VLD in dit Vlaams Parlement een lastenverlaging zou verwerpen. Het tegendeel is waar. Het enige wat we zeggen, is dat het geëigende instrument federaal is. De minister heeft met zijn Vlaminov en Marivlam ondertussen voldoende ervaren tot welke chaos we komen indien we dit willen realiseren in dit Vlaams Parlement. We pleiten er dan ook resoluut voor om de middelen die hier beschikbaar zijn op de meest efficiënte wijze te gebruiken door bijvoorbeeld te investeren in infrastructuur, in leefmilieu, en in afcentiemen voor de laagste inkomens uit arbeid om de loonwig te vergroten. Daar kunnen we wel iets aan doen. Dat behoort wel tot onze bevoegdheid. De minister vergist zich als hij zegt dat de VLD de lastenverlaging verwerpt.

De minister was aanwezig bij het nemen van een besluit in het werkgelegenheidsdebat. In een resolutie heb ik op een bepaald ogenblik voorgesteld dat we ons in Vlaanderen bezig zouden houden met onze bevoegdheden, waarmee we wel de bedrijven steun en zuurstof kunnen geven. Ik geef een voorbeeld : ruimtelijke ordening, coördinatie wetgeving, timing en procedures voor ruimtelijke ordening en leefmilieu. Hier is unaniem beslist dat dit tegen het eind van het jaar moest zijn geregeld.

Ik daag de minister uit ons te vertellen wat hij in de Vlaamse regering heeft gedaan om onze energie te stoppen in onze bevoegdheden, en niet in zaken waarover bijna twee jaar wordt onderhandeld en die 2 miljard frank kosten. Ik zeg – tenzij de minister me tegenspreekt – dat de arbeidselasticiteit van Vlaminov nul is.

De voorzitter : De heer Vermeiren heeft het woord.

De heer Francis Vermeiren : Mijnheer de voorzitter, ik kan het kort houden, want de liberalen zeggen altijd en overal hetzelfde. Ik wil verwijzen naar de notulen van de vergadering van gisteren over Vlaminov. Ik had de eer deze vergadering voor te zitten. Ik heb de heer Denys gisteren iets heel anders horen zeggen dan wat de minister zo-even heeft verkondigd. Ik raad de minister aan om de notulen te lezen.

Vermeiren

Ik wil erop wijzen dat de heer Dewinter staat te wachten om terug het woord te nemen, en ik respecteer zijn spreektijd.

De voorzitter : De heer de Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Ik wil de heer Dewinter er niet langer van weerhouden om verder te gaan met zijn betoog. Ik wil nog zeggen dat men hier geen enkel plan kan voorleggen dat perfect is. Ik heb de indruk dat de VLD dat wel probeert te doen. Tegen hun plan kunnen echter wel een reeks stellingen worden ingebracht. Een constante in de plannen van de VLD is bijvoorbeeld dat men het terugverdieneffect ruimschoots overschat.

Inzake de problematiek die de heer Van Mechelen heeft aangehaald, is het correct dat de mogelijkheden die we hebben om in te grijpen in de arbeidsbelasting en loonlastenvermindering, zeer beperkt zijn in Vlaanderen. Die mogelijkheden liggen vooral op het federale vlak. Ik begrijp niet dat de VLD tegenstander is van het kleine en beperkte dat we ook maar kunnen doen, namelijk een maatregel gebaseerd op een verlaging van de onroerende voorheffing wanneer men de tewerkstelling instandhoudt. Dan geeft de VLD toch wel een omgekeerd signaal. Het is goed dat de Vlaamse bevolking weet dat de VLD dus tegen de inspanningen is die men in Vlaanderen kan doen. Dat is toch onbegrijpelijk.

De voorzitter : Minister Demeester heeft het woord.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer de voorzitter, ik zal nu nog geen antwoord geven. Ik wil enkel even het geheugen opruimen van diegenen die steeds verwijzen naar mijn uitspraak over de afcentiemen van ongeveer drie jaar geleden. Die kwam erop neer dat we, op het ogenblik dat we een begroting in evenwicht of zelfs met een overschot kunnen indienen, een goede keuze moeten maken tussen drie mogelijkheden : het beheersen en afbouwen van de schuld, het verlenen van afcentiemen, of het uitwerken van een nieuw beleid dat Vlaanderen zou kunnen invullen. Ik denk dat we voor die derde optie moeten kiezen.

Sommigen beweren dat dit een begroting zonder visie is. In mijn uiteenzetting zal ik aantonen dat dit geenszins het geval is. Samen met dit Vlaams Parlement moeten we uitmaken met welke noden we de 21ste eeuw willen binnenstappen en moeten we daarbij bepaalde keuzes maken. In het program-

madecreet zitten echte lastenverlagingen voor de bedrijven, met name de verandering van de wetgeving inzake materieel en outillage. Ik vraag u hierbij dan ook die goed te keuren. (*Rumoer*)

De heer Filip Dewinter : Het verheugt me dat mijn uiteenzetting nu al voldoende stof biedt om 26 minuten lang over uiteenlopende onderwerpen te debatteren. Maar waar die discussie telkens opnieuw op uitdraait, is dat de ene de cijfers van de andere gebruikt of misbruikt om ze naar eigen inzicht anders te interpreteren. Belangrijker dan al dit geschermd met cijfers is echter de vaststelling dat Vlaanderen het economisch beter doet dan Wallonië. Als we erin zouden slagen dat blok aan ons been – geen Vlaams, maar een Waals blok – af te schudden, zouden we het zelfs nog stukken beter doen. Dat moet volgens mij de essentie van dit debat zijn en dat is misschien ook de reden waarom onze fractie, in tegenstelling tot andere oppositiefracties waaronder de VLD, morgen het voorstel zal steunen dat u gisteren hebt toegelicht. Beter één vogel in de hand dan tien in de lucht.

Vlaanderen doet het beter dan Wallonië, ondanks het beleid van de Vlaamse regering en ondanks deze meerderheid die, hoe we het ook draaien of keren, op sterven na dood is. De meerderheid is moe en heeft geen visie. Zoals de VLD al zei, is het een meerderheid die na tien jaar aan de macht te zijn geweest onvoldoende creatief is om nog een innoverend beleid te voeren. Het ontbreekt haar aan de nodige daadkracht om een duidelijk antwoord te bieden op de vele uitdagingen waarmee Vlaanderen wordt geconfronteerd.

Het volstaat echter niet alleen om op de regering te schieten. Als oppositie moeten we ook een evaluatie durven uitvoeren van het eigen werk. Met een meerderheid die slechts één stem op overschot heeft en met een vermoeide en versleten regering die in feite reeds is gevallen, blijf ik het betreuren dat we er niet in slagen gezamenlijk een sterk oppositiefrent te vormen. Dit komt doordat men nog steeds een cordon sanitaire rond de op één na grootste oppositiepartij in stand wil houden en doordat bepaalde oppositiepartijen niet altijd betrouwbaar en consequent blijken te zijn.

Men weet niet of men samen een oppositiefrent wil vormen, omdat men niet weet of zo een front het langer zal uithouden dan twee weken. De oppositie beschikt niet over voldoende slagkracht omwille van de redenen die ik reeds heb opgesomd. Dat we de meerderheid, die slechts een overschot van één stem heeft, niet op de knieën

Dewinter

kunnen krijgen, heeft te maken met een gebrek aan strategie.

Hoedanook : de politieke meerderheid in Vlaanderen is niet langer in staat om een beleid voor te stellen dat goed is voor Vlaanderen en dat antwoorden biedt op de bestaande uitdagingen. De politieke meerderheid in Vlaanderen is op sterven na dood. Voor één keer zijn we ervan overtuigd dat euthanasie de beste en enig mogelijke oplossing is. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Karel De Gucht : Mijnheer Dewinter, u spreekt over een oppositiefrent waarvan de VLD en het Vlaams Blok deel zouden uitmaken.

De heer Filip Dewinter : En de Volksunie, en Agalev.

De heer Karel De Gucht : Mijnheer Dewinter, indien u deel van zo een front zou uitmaken dan hebt u het over een variatie zonder thema.

De heer Filip Dewinter : Mijnheer De Gucht, ik spreek helemaal niet over een variatie zonder thema. Ik zeg enkel dat de meerderheid slechts over één stem méér beschikt en dat deze meerderheid met grote politieke moeilijkheden kampt en er niet in slaagt onderling een consensus te bereiken. De oppositie kan omwille van de spelletjes die u, de Volksunie en Agalev, en dan verwijst ik naar het cordon sanitaire, geen gemeenschappelijke strategie naar voren schuiven om de meerderheid op de knieën te krijgen. Mijnheer De Gucht, u moet het er in uw fractie maar eens over hebben. Indien u beweert dat u de meerderheid op de knieën wilt krijgen, maar niet bereid bent om een breed oppositiefrent te vormen, dan kunt u er beter de brui aan geven.

De heer Karel De Gucht : Mijnheer Dewinter, een strategie samen met het Vlaams Blok interesseert ons niet. (*Applaus bij de VLD, de SP en AGALEV*)

De heer Filip Dewinter : Mijnheer De Gucht, ik stel vast dat u als oppositiepartij niet te vertrouwen bent. In Brussel richtte u een front op met de Volksunie, maar u bent er niet in geslaagd de samenwerking langer dan twee weken vol te houden. Ook hierover moet u zich eens vragen durven stellen.

De voorzitter : Dames en heren, we hebben nu de kans gegrepen om gedurende 32 minuten buiten de afgesproken spreektijd te debatteren. Dit moet kunnen, maar laten we de tijdsperiode hiervoor beperkt houden. Ik wil daarom iedereen vragen om de opmerkingen kort en kernachtig te houden.

De heer Van Grembergen heeft het woord.

– *De heer Norbert De Batselier, voorzitter, treedt opnieuw als voorzitter op.*

De heer Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, indien mijn stem het tijdens mijn toespraak laat afweten, dan bied ik u hiervoor nu reeds mijn verontschuldiging aan.

Gedurende de voorbije weken heb ik uiteraard nagedacht over deze bespreking en over de kernpunten die we naar voren dienden te brengen. Zonder enige schroom durf ik zeggen dat ik me heb afgevraagd of deze regering een revolutie waard is. Kunnen we het volk oproepen om deze regering weg te jagen ? Ik vermoed dat de bevolking daar niet voor te vinden is. Ze wordt door deze regering in haar algemeen rechtvaardigheidsgevoel niet zozeer gestoord dat ze op straat wil komen. Bepaalde sectoren komen natuurlijk wel met concrete, afgebakende eisen op straat.

Mijnheer de minister-president, leden van de regering, ik geef u geen goede punten. Er heerst een soort aanvaardingsklimaat in uw regering, ik vraag me af of dit berusting is. Er bestaat blijkbaar een mengeling van opstandigheid en onverschilligheid ten opzichte van de federale regering en haar communicatie met de bevolking. Ik moet toegeven dat de Vlaamse regering op een andere manier tracht te communiceren met de mensen. Ik kan deze regering geen min vijf geven of geen nul, ik kan gewoon geen punten geven.

Voor de individuele ministers van deze regering kan ik enige waardering opbrengen. Dat lijkt me zelf vreemd. Ik voel enige sympathie voor u, mijnheer de minister-president, omdat u het project-Vlaanderen hebt gelanceerd. Met uw Schrikkelnota biedt u onze regio toekomstperspectieven. Samen met het parlement wilt u voor Vlaanderen een internationale plaats veroveren. Ik geef u daar punten voor. Ik verwijt u geen middelmatigheid, zoals ik dat wel doe aan het geheel van uw regering.

Hetzelfde geldt voor de andere ministers. Alhoewel ik het soms grondig oneens ben met de stijl en

Van Grembergen

communicatie van minister Van den Bossche, kijk ik soms met bewonderende goedkeuring naar zijn intellectueel vermogen. Zijn cynisme deel ik niet. Zijn laatdunkendheid ten opzichte van parlementaire initiatieven of debatten, doet mijn haren soms te berge rijzen. Ik ontken niet dat hij verantwoordelijkheid neemt in zijn departement en tracht zinnige dingen te realiseren. Ik geef hem punten. Ik kan dat niet doen voor het geheel van de regering.

Ik heb sinds de laatste maanden respect voor de minister van Binnenlandse Aangelegenheden, de heer Peeters. Hij tracht meer democratie te realiseren. Hij wil het gedrag en het verantwoordelijkheidsgevoel van de gemeentelijke bestuurders koppelen aan een financiële waardering. Hij tracht een belangrijke rol te spelen in de rand. Ook van hem kan ik niet beweren dat hij in lusteloosheid ten onder gaat. Eerlijkheidshalve zou ik het rijtje moeten afmaken. Ik zal dat echter niet doen omdat de mij toegestane spreektijd dan wordt overschreden, en dat is niet de bedoeling. (*Opmerkingen van de heer Jef Sleeckx*)

Bij de politieke discussie is het probleem dat de persmededelingen van partijvoorzitters en van politici bol staan van veralgemeningen en slogantaal. Vernieuwingsprojecten worden in de ene partij als onzin afgedaan en in de andere zaligmakend verklaard. Dit is een discussieforum dat mij niet meer zint en smaakt. We zouden ons daarboven moeten plaatsen. De essentie van de discussie is niet in welke mate de partijvoorzitters Tobback en Van Peel denigrerend hebben uitgehaald naar onze pogingen. Ik zal me niet tot verklaringen hierover laten verleiden. Het is nutteloos en werkt contra-productief. We hebben immers inzake de politieke vorming, het politieke personeel en het politieke engagement dat de Vlaamse burgers moeten opnemen allemaal dezelfde problemen en dezelfde opdracht.

Als ik voor ministers een bepaalde appreciatie heb, dan is die persoonlijk. Ik vind die niet terug als ik een appreciatie moet maken van de Vlaamse regering. De Vlaamse regering op zich bestaat niet, ook niet in de publieke opinie. Dit wordt bewezen door het onderzoek van professor Billiet. Voor de democratie is dit toch een essentieel gegeven. Mijnheer de minister-president, als uw burgers wel personen kennen, maar hun bestuursverantwoordelijkheid niet kunnen aangeven in het democratisch systeem binnen het Vlaams Parlement, de Vlaamse of Belgische regering, dan schort er iets.

Als we bij de burgers een politieke boodschap trachten over te brengen, dan is het toch van belang dat ze die kunnen plaatsen. Ze slagen daar blijkbaar echter niet in. Mijnheer de minister-president, men moet dit tegen de achtergrond plaatsen van het feit dat deze Vlaamse regering volledig autonoom op het terrein werkt sinds 1981. Het gaat om een periode van bijna 20 jaar en over een volledige generatie. Toch herkent en vindt men ons niet. Waarom ontstaat daarover geen discussie? Hoe moeten we daaraan remediëren? Het democratisch deficit is dermate groot dat alleen nog verkiezingen een oplossing zijn, maar dan krijgt men opnieuw de sloganske benadering.

Er liggen een aantal brieven op mijn bureau. We hebben, net zoals andere fracties, in verband met onderwijs een aantal reacties gekregen van directeurs uit het basisonderwijs. Straks krijgen we waarschijnlijk reacties van de mensen uit het secundair onderwijs. Deze mensen voelen zich geïrriteerd. Ze denken dat de financiële verschuiving ten voordele van het ene net ten koste zal gaan van de kwaliteit van het andere. De boodschap die we gisteren hebben gehoord van de vakbonden is op dat vlak significant.

Een aantal van die brieven zijn zo bitter en agressief ten aanzien van het Vlaamse democratische politieke systeem, dat onze fractie zich heeft afgevraagd welk het profiel is dat in het basisonderwijs en later in het secundair onderwijs wordt aangeboden over dit gegeven in Vlaanderen, in Europa en inzake de verantwoordelijkheden die ze meebrengen na het jaar 2000.

Ik stel me daar grote vragen over, maar men mag diegenen die het opvoedingsproces waarmaken geen verwijten sturen, want dan zou men de boodschapper veroordelen. De oorzaak ligt toch voor een deel in het politieke bedrijf zelf. Ik wil hier als voorbeeld van onredelijk politiek bedrijven toch de recente discussie over het onderwijs vermelden. Ik vind het eindresultaat van de discussie vrij behoorlijk. Maar de wijze waarop is gediscussieerd, waarbij verwijten heen en weer werden geslingerd, is niet behoorlijk.

Ik ben gelovig. Ik verahul dat niet, en iedereen weet dat. Ik ben echter geen trouwe kerkganger. Slechts naar aanleiding van huwelijken zie ik kerken aan de binnenkant. Ik apprecieer dat allemaal, maar ik kan niet begrijpen dat op het congres van de CVP opnieuw het spookbeeld werd opgeroepen van de vrijzinnige wereld als een sekte. Het gaat echt om een voorbijgestreefd discours.

De heer John Taylor : Ik denk dat u toch een verkeerd beeld hebt van wat zich op ons congres heeft afgespeeld. We hebben enkel vastgesteld dat op bepaalde ogenblikken het vrij onderwijs slechts op één partij kan rekenen. (*Rumoer*)

De voorzitter : De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Karel De Gucht : De heer Taylor stelt de zaken volkomen onjuist voor. In de commissie voor Onderwijs heeft men unaniem vastgesteld dat er bijkomende middelen moeten worden vrijgemaakt voor het vrij basisonderwijs. De discussie in de commissie ging over de vraag of dat geld moet worden gezocht in het gemeenschapsonderwijs. De heer Taylor kan dat niet weten, want hij is geen lid van die commissie voor Onderwijs. Hij zou er daarom misschien beter aan doen te zwijgen.

Maar ik herhaal : in de commissie was men unaniem van oordeel dat er bijkomende middelen voor het vrij onderwijs moeten worden vrijgemaakt.

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer Paul Van Grembergen : Ik wil daar niet te diep op ingaan, maar de discussies tussen partijvertegenwoordigers over hun programma's en over wat hen bezielt, mag niet sloganmatig gebeuren. Op die wijze zullen we nooit de apathie van de burger ten aanzien van de politiek overwinnen – integendeel.

De afstand tussen de burger en de politiek zal slechts verkleinen als men waardering blijft opbrengen voor de basiswaarden die de andere partijen verdedigen. Ik heb nooit getwijfeld aan de redenen waarvoor ik in mijn partij actief ben, maar dat belet me niet om krachtlijnen en basiswaarden in andere partijen te ontdekken, en daarover een constructieve discussie te voeren.

De minister-president zal zich misschien afvragen wat dit alles met dit debat heeft te maken. Ik wil alleen zeggen dat uw regering als ploeg niet bestaat. Het project dat elke regering zou moeten dragen, bestaat niet in het hoofd en in het hart van de Vlamingen.

De Vlaamse regering en het Vlaams Parlement zitten op een trein. Maar waar rijdt die trein naartoe ? De trein is geblindeerd en de ramen zijn geblindeerd. Ik vraag me af of er een machinist is. En waar is ons station ? Daarmee bedoel ik de jaren 1999 en 2000. Wanneer er dan al een machi-

nist is, hebben we moeten vaststellen dat deze de voorbije maanden uit een ander parlement kwam. De diepgaande discussie over het onderwijs en de middelen die enerzijds voor ARGO en anderzijds voor het vrij gesubsidieerd onderwijs waren bestemd, werd plotseling gehypothekeerd door een partijvoorzitter die dit probleem op vrij brutale wijze heeft getrancheerd en ons op die manier heeft verplicht om een nieuwe discussie te voeren. Dit was geen machinist uit onze regering of uit ons parlement. Het was iemand van daarbuiten. Ik wil dan ook aan de regering vragen ervoor te zorgen dat haar trein bij het overbrengen van een boodschap duidelijke stations en haltes heeft. Dit is noodzakelijk. Zoniet verzinken we in het algemeen debat op politiek vlak. We moeten onze eigen sporen hebben, onze eigen stations en onze eigen perspectieven. We mogen dit niet meer voortdurend laten verdrinken in de Belgische situatie. Vlaanderen gaat hier op politiek vlak aan ten onder. Iedereen beseft dat we meer vrijheid moeten hebben om het project Vlaanderen uit te bouwen, zowel wat de tewerkstelling betreft als de verantwoordelijkheden op de diverse terreinen. Het achterhoedegevecht dat sommigen, zoals de heer Sleenckx en de heer Willockx, te goeder trouw leveren om dit definitief tegen te houden of af te remmen, plaatst ons in een positie waarbij we jaren en jaren verliezen. Dit is betreurenswaardig. De Vlaamse regering komt daar niet sterk genoeg voor uit. Minister-president Van den Brande doet dit wel, maar wordt volgens de publieke opinie niet gesteund, noch door zijn fractie, noch door het Vlaams Parlement, noch door zijn eigen partij. Zo wordt dit door waarnemers bekeken. Ook over de Vlaamse socialisten heerst grote onduidelijkheid. Toch moet er een station zijn, mijnheer de minister-president. En het station moet het jaar 1999 zijn. We moeten beseffen dat er in 1999 een aantal essentiële zaken moeten worden doorgevoerd, zoals bijvoorbeeld de fiscaliteit. U wilt dit toch niet weer uitstellen tot in 2004 ? In de commissie voor Staatshervorming zijn de splitsing en de terreinen van de sociale zekerheid afgebakend. Maar waar is het politiek engagement ? Bij onze partij is die zeker aanwezig, maar bij de twee regeringspartijen die in Vlaanderen de macht uitoefenen merk ik, op enkele uitzonderingen na, grote aarzeling en twijfel.

De heer John Taylor : Dit gaat over onze werkzaamheden in de commissie voor Staatshervorming. Ik dacht dat de CVP bijna altijd op dezelfde golfengete zat als de Volksunie.

De heer Paul Van Grembergen : Dat is juist. Ik betwist dat niet.

De heer John Taylor : We zijn nooit onduidelijk geweest over wat we willen en over hoe we dat willen bereiken.

De heer Paul Van Grembergen : Volledigheidshalve moet ik dat aanvullen. Er is immers enerzijds de inschatting in de commissie voor Staatshervorming en anderzijds het beeld dat in politiek Vlaanderen bestaat. Beide zaken zijn echter niet hetzelfde.

De heer John Taylor : Dat is de verantwoordelijkheid van heel de commissie en van heel het parlement. Iedereen moet daar positief aan werken. Onze laatste discussie in de commissie voor Staatshervorming bewijst dat verschillende partijen nog niet op onze golflengte zitten, en nog niet beseffen welke waarde deze discussie voor een verdere staatshervorming heeft.

De heer Paul Van Grembergen : Ik wil even heel oprecht zijn tegen de Vlaamse socialisten. De vermoorde eerste minister van Israël, de heer Rabin, wilde het nationaliteitenconflict in zijn land oplossen. Hij drukte dat zo uit : 'a piece of land for a piece of peace'. Een stukje land voor een stukje vrede.

Ik pas zijn woorden aan de toestand in Vlaanderen aan. We zijn nationalisten. Er zijn trouwens in verschillende partijen Vlaamsgezinden aanwezig. Gedurende generaties hebben we inspanningen geleverd om met onze Waalse landgenoten tot staatkundige overeenkomsten te komen. Men kan ons dus niet beschuldigen van egoïsme of kortzichtigheid. Integendeel, er is in Vlaanderen een heel grote solidariteit met de noden in Wallonië. We hebben echter geen piece of land nodig om onze gang te kunnen gaan, maar wel pieces of money.

Ik trek de vergelijking nog verder door. Wanneer kunnen we het nationaliteitenconflict van deze staat eindelijk achter ons laten, met waarborgen voor de solidariteit ? Die waarborgen zijn er. Ze worden bovendien in ruime mate steeds opnieuw ingevuld. We moeten onze eigen weg kunnen gaan, zowel op maatschappelijk, economisch, sociaal als fiscaal vlak.

De Vlaamse socialistische partij levert een achterhaald gevecht door zich tegen deze historische ontvoogdingsbeweging te verzetten, ze af te remmen en geen duidelijke keuzes te maken. Dat is onbegrijpelijk. We zijn immers voor een vreedzaam samenleven met de Franstaligen.

De voorzitter : De heer Bossuyt heeft het woord.

De heer Gilbert Bossuyt : Mijnheer Van Grembergen, bij de socialisten zijn er geen nationalistes.

De heer Paul Van Grembergen : Dat hoeft ook niet.

De heer Gilbert Bossuyt : We hebben geen boeman van buiten de regio nodig. De taal van sommige Vlaamsgezinden stoort me een beetje, omdat ze het altijd over een boeman en een verrader hebben.

We zijn bereid de discussie aan te gaan, maar dan wel op een voorzichtige manier. Er bestaat immers wat wantrouwen over de motivering. We zijn dus bereid de discussie over de kwaliteit van de bevoegdheden aan te gaan.

Voor de territorialiteit is dit minder het geval. Als we een discussie op die leest krijgen, dan is het gemakkelijker diegenen te overtuigen die wellicht nog een groter wantrouwen hebben tegen degenen die te veel de nadruk leggen op het nationalisme als middel om de problemen op te lossen.

Met degenen die ernstig willen nadenken over de kwaliteit van de bevoegdheden, niet om zich als een kikker tegenover anderen op te blazen, maar om een beter en efficiënter bestuur te verlenen aan de mensen die hier wonen, kunnen we de kloof dichten. Sommigen pleiten echter wel voor solidariteit in Europees verband, maar kunnen diezelfde solidariteit blijkbaar met moeite opbrengen binnen het nationale verband. Als het overbruggen van die kloof en het praten over de kwaliteit van de bevoegdheden de bedoeling is van de discussie in de commissie voor Staatshervorming, dan kan de SP daaraan meewerken. Als bevoegdheden beter en efficiënter kunnen worden uitgeoefend na overheveling naar de regio's, waarom niet ? Maar we willen de discussie wel louter op dat vlak houden. Ik ben geen pleitbezorger van het nationalisme in deze bespreking, en men mag dat van ons ook niet vragen.

De voorzitter : De heer Voorhamme heeft het woord.

De heer Robert Voorhamme : Mijnheer Van Grembergen, u maakt, weliswaar op een zachte wijze, onze fractie voortdurend het verwijt dat we een achterhoedegevecht zouden leveren. U insinueert daarmee dat we er de oorzaak van zijn dat die dynamiek, ondanks alle gemaakte overpeinzingen, wordt tegengehouden.

Voorhamme

Ik stel echter vast dat de SP-fractie sinds het begin van deze zittingsperiode, op een besliste wijze en samen met de andere fracties, ervoor heeft gekozen terzake in dit parlement een bepaalde strategie te voeren. Daartoe werd de commissie voor Staatshervorming opgericht. Er werd een weg uitgestippeld die deze commissie zou moeten volgen. De regering, maar zeker ook de SP-fractie, is tijdens die commissiebesprekingen nog geen millimeter van dat pad afgeweken. We blijven er immers van overtuigd dat er een behoefte bestaat aan een zeer ruim draagvlak in Vlaanderen, zodat we in 1999 in staat zijn Vlaanderen een keuze aan te bieden voor een nog beter en vooral functioneler functioneren van onze democratie en ons beleid. Wel stel ik vast dat sommige fracties in de loop van de gevoerde commissiebesprekingen het geweer van schouder hebben veranderd. Dan heb ik het niet over de meerderheidsfracties, maar meer bepaald over de VLD-fractie en de uwe.

De reden daarvoor ligt voor de hand. Sinds het begin van de zittingsperiode is inzake deze staatsstructuur en het functioneren ervan bij deze twee fracties een fundamentele wijziging in de geesten opgetreden. Ik wil daar voor het overige geen kritiek op leveren : ik stel dit slechts vast. Ik stel vast dat uw partij van een fundamenteel federalistische partij is geëvolueerd naar een partij die uiteindelijk streeft naar de onafhankelijkheid.

Ik stel vast dat de VLD, in haar wanhoop van tien jaar oppositie, nu plots meent dat ze de Volksunie langs Vlaamse kant moet proberen voorbij te steken. Daarvan dragen we de gevolgen in de werking van de commissie voor Staatshervorming. Wij zijn dus niet van het spoor afgeweken, andere partijen zijn onderweg van mening veranderd. Het is goed dat men dit inziet. Men moet ons niet verwijten dat we op het juiste spoor blijven. Men moet er eens over nadenken of men Vlaanderen wel dient met dit soort warrige manoeuvres. Ik denk niet dat dit bijdraagt tot die Vlaamse samenhang die nodig is om ons doel te bereiken. En dat doel is : een betere democratie, een beter functionerend beleid.

De voorzitter : Minister Van Rompuy heeft het woord.

Minister Eric Van Rompuy : Mijnheer Van Grembergen, de Volksunie heeft een zeer belangrijke rol gespeeld in de staatshervormingen van 1988 en 1993. Zonder de inbreng van uw partij zou er waarschijnlijk geen sprake zijn van een rechtstreeks ver-

kozen Vlaams Parlement, noch van de bevoegdheden waarover we nu beschikken. Vooral de heer Schiltz heeft daar in een formidabele rol gespeeld. Hij heeft toen beslist dat de Volksunie ook regeringsverantwoordelijkheid moest opnemen. Hij heeft risico's willen nemen om zijn visie te verwezenlijken.

Wat is echter de visie van de huidige Volksunie-voorzitter ? Wat is de visie van de Volksunie op het vlak van de staatshervorming ? Wat vindt u dat er in 1999 moet gebeuren ? De huidige Volksunie vervalt in slogantaal. Ik vind dus niet dat u de CVP les moet geven inzake strategie.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Ik kom even terug op wat de heer Voorhamme zonet heeft gezegd. Ik begrijp hem niet echt wanneer hij beweert dat de VLD tijdens deze zittingsperiode is veranderd. Wat betreft het communautaire standpunt, is er uiteraard een verschil tussen de PVV en de VLD. Deze overgang heeft echter plaatsgevonden bij de stichting van de VLD in 1992, dus niet tijdens deze zittingsperiode.

Sinds de oprichting van de VLD hebben we een zeer consequente houding aangenomen. We zijn het immers beu dat Vlaanderen op jaarbasis meer dan 100 miljard frank aan solidariteitstransfers moet toestaan, terwijl we er zelf niet in slagen om een degelijk tewerkstellings- en gezondheidsbeleid te voeren. Daarom vervult de VLD een voortrekkersrol inzake fiscale autonomie en inzake de overheveling van de gezondheidszorg en de kinderbijlagen.

Precies daarom wil de VLD tot concrete afspraken komen over hoe we deze doelstellingen in de praktijk moeten brengen, rekening houdend met het feit dat we hiervoor de medewerking nodig hebben van het federale niveau en van de Franstaligen. Mijns inziens beschikken de meerderheidspartijen momenteel niet over een strategie om dat te bewerkstelligen. Daarom stel ik voor dat alle Vlaamse partijen samen een Vlaams front vormen, zodat we een gemeenschappelijk standpunt kunnen innemen vooraleer er een nieuwe federale regering tot stand komt.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, een goede week geleden hebben we hierover in de commissie voor Staatshervorming een grondige discussie gevoerd. Het uitgangspunt

Van den Brande

van de regering blijft nog steeds in overeenstemming met de Septembeerklaring. We zijn nog steeds van mening dat we al het mogelijke moeten doen om een zo groot mogelijke consensus te bereiken over alle partijgrenzen heen. We moeten samen beslissen wat onze wensen zijn voor de verdere evolutie van de instellingen.

Mijnheer de voorzitter, ik heb in de commissie gezegd dat de consensus een noodzakelijke, maar wellicht geen voldoende voorwaarde is om stappen te ondernemen. We moeten minstens inhoudelijk nagaan welke toegevoegde waarde we zoeken en hoe we een beter bestuur willen uitoefenen. We willen, met uitzondering van één fractie, een positief project tot stand te brengen. Het is dan ook niet de bedoeling om een verarmd Wallonië als buur te hebben. Ik moet nog de eerste man of vrouw met gezond verstand ontmoeten die dit doel nastreeft. Het is onze bedoeling om een aantal kansen, waarin we nu worden gehinderd, waar te maken.

Ik zei in de commissie dat we enkele prioriteiten hoe dan ook gemeenschappelijk moeten invullen. Ten eerste moet er een debat komen over de verhouding tussen de gemeenschappen en de gewesten. De verdere ontwikkeling van de twee basisdeelstaten, het voortbestaan van Brussel als apart verantwoordelijkheidsgegeven en de garanties voor de autonomie van de Duitstaligen zullen bepalend zijn voor de toegevoegde waarde van België in de toekomst.

Het tweede essentiële punt is de fiscale autonomie. Dit is vooral een kwestie van ritme en omvang. In Spanje discussieert men over 35 percent fiscale autonomie. In het Verenigd Koninkrijk is er weer een ander project. Ten derde moeten we meer dan nu een invloed uitoefenen op macro-economische ontwikkelingen met een rechtstreekse repercussie op Vlaanderen. Ten vierde moeten we invulling geven aan de niet-arbeidsgebonden sectoren van de sociale zekerheid. Dit zijn de sectoren die verstrengeld zijn met onze basisbevoegdheden. Ten vijfde moet dit alles leiden tot meer homogene bevoegdheidspakketten. Ten zesde is er het probleem Brussel en de situatie van de Vlamingen in Brussel als multiculturele en multifunctionele hoofdstad. Hoe en met wie dit moet gebeuren, is de tweede fase van het proces.

Laten we ons geen illusies maken. Geen enkele van de vier staatshervormingen is op dezelfde manier voorbereid en uitgevoerd. Het is dan ook een nut-

teloze, theoretische denkoefening om hiervoor een model te ontwerpen. Het loont wel de moeite om de dialoog over de inhoud en de kwaliteit grondig voor te bereiden. De partijvoorzitters moeten voor de besprekingen in de commissie aangeven wat de partijlijn is. Voor mij zijn alle methodes goed. Er komt hoe dan ook een moment waarop alle Vlaamse partijen een standpunt moeten innemen. Het is niet langer voldoende om een louter sociaal-economisch programma op te stellen zonder een staatkundig programma. We moeten dit proces opbouwen.

Mijnheer Van Grembergen, ik heb alle respect voor uw analyse. U schijnt echter één ding te onderbelichten. Er is een absolute continuïteit, en niet alleen bij de individuele leden van de regering. Het standpunt van deze regering in de vorige en de huidige legislatuur getuigt van een grote continuïteit en consequentie. In januari 1993 werd er gesproken over een definitieve staatshervorming. Nu spreken we over een verdere ontwikkeling. We lopen onszelf voorbij als we niet ten gronde proberen onze ambitie vorm te geven.

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer Paul Van Grembergen : Ik zal niet ingaan op de verschillende replieken.

Ik wil duidelijk maken aan de socialistische fractie dat ze zich als ontvoogdingsbeweging moet inzetten voor de totale ontvoogding van Vlaanderen. Ik heb gedeeltelijk de weg gesuggereerd : *pieces of money for self-determination*. In een ander land was dat geld naar vrede gegaan. Dit is de weg die we moeten bewandelen, aangezien de solidariteit essentieel deel uitmaakt van het humanitair nationalisme en het verband tussen volkeren en staten.

Ik heb het nog even kort over de internationale situatie, over Europa. In de komende jaren treden nog elf landen toe tot de Europese Unie. Europa wordt een monsterentiteit met 450 miljoen burgers, verzameld in een rudimentair staatsverband, met een parlement en een regering die niet echt die naam waard zijn. Welke positie zullen de zes miljoen Vlamingen daarin innemen ? We beschikken niet over een eigen zetel, noch over eigen communicatiekanalen. Voor die evolutie wil ik waarschuwen. Alle anderen kunnen wel autonoom deelnemen : de Tsjechen, de Slowaken, de Baltische staten. We moeten onze autonomie-idee doordrukken, hoe moeilijk het ook zal zijn, bij het koningshuis en bij de Senaat en de Kamer.

Van Grembergen

Mijnheer de minister-president, mijn fractie wil in de commissie voor Staatshervorming met iedereen het gesprek voeren. We zouden het betreuren mocht er opnieuw een conflictsituatie ontstaan, zoals toen de VLD afhaakte. Daardoor zouden we alleen maar in de huidige situatie blijven, en wij willen vooruitgaan. Dit mag geen theoretisch engagement zijn. Daar vloeit onvermijdelijk een praktisch engagement uit voort. Ook dat moet groten-deels nog voor de vakantie worden afgesproken.

Ik verkeerde niet in de mogelijkheid om nog enkele andere zaken te behandelen, zoals de democratie in Vlaanderen. Daarover wilde ik een gesprek voeren met minister Peeters. Fractieleden zullen mijn betoog op andere terreinen aanvullen. *(Applaus bij de VU en de CVP)*

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, dames en heren van de regering, collega's, toen wij op 22 september het debat over de Septemberverklaring voerden, heeft onze fractie die verklaring en de begroting kabbelend genoemd. Het woord is tijdens deze plenaire zitting en in de commissie voor Financiën nog vaak gevallen. Het is niet mijn bedoeling te herhalen wat ik toen heb gezegd. Wat is er echter gebeurd tussen 22 september en nu, drie maanden later, en hoe evalueren wij de commissiebesprekingen ?

Het beeld van deze begrotingsbespreking is dat van een rekenmachientje, waarop de CVP in eerste instantie een passus uit het regeerakkoord over de verschillen tussen de onderwijsnetten verrekent, met een misrekening van de minister van Onderwijs. Sinds gisteren is er ook nog een herberekening bijgekomen, een nieuw politiek akkoord, voor het onderwijs.

We moeten ons afvragen of deze rekenoefeningen een goede uitkomst bieden. De mensen die het onderwijsdossier volgen, zullen dat in de komende uren nog evalueren. Maar de terechte uitvergroting van dit element in het begrotingsdebat mag de aandacht niet afleiden van andere rekeningen.

Mijnheer de minister-president, ik zou een vijftal bedenkingen willen formuleren bij de begrotingsbesprekingen van de laatste maanden. De eerste bedenking heeft te maken met de woorden 'werk werk werk', die ik letterlijk citeer uit de diverse inleidingen op de begrotingen, onder meer die van

mevrouw Demeester. Maar ook u hebt op 22 september verklaard dat u 6,5 miljard frank van de extra begrotingsruimte zal gebruiken voor maatregelen die de werkgelegenheid bevorderen. U voegde er aan toe : 'Daarbij is het van belang dat we, zoals in het verleden, kunnen rekenen op een consensus. De Vlaamse regering wil uitdrukkelijk een Vlaams akkoord met een duurtijd van drie jaar'.

Wat is er in de afgelopen maanden gebeurd, na die verklaring over de belangrijke prioriteit werk ? Ik geef een viertal feiten. Uit berekeningen van de SERV blijkt dat de enveloppen van Vesoc-I en Vesoc-II, ongeveer 14,5 miljard frank, nooit volledig zijn besteed. Eind 1995 waren belangrijke sommen nog niet opgebruikt. In mei 1997 waren nog altijd een aantal substantiële bedragen niet gebruikt.

Ten tweede verklaarde mevrouw Demeester in de commissie voor Financiën dat er toen nog 3,1 miljard frank – en nu nog 2,1 of 2,2 miljard frank – overblijft van de globale enveloppe, dat daarover nog een beslissing moest worden genomen en dat er meningsverschillen waren tussen de fracties binnen de regering. De laatste dagen lees ik in de kranten verklaringen die duidelijk maken dat de meningsverschillen tussen en zelfs binnen de fracties substantieel zijn. Zo pleitte de heer Voorhamme er een tijdje geleden voor om de resterende enveloppe te gebruiken voor vorming en opleiding en voor infrastructuurwerken. Zijn federale partijgenoot Bonte zegt vandaag in De Standaard dat hij dit bedrag wil laten aanwenden om tegemoet te komen aan de Witte Woede. De heer De Roo vindt infrastructuurwerken geen goede bestemming; over de eisen van de Witte Woede bleef hij wat vaagjes.

De voorzitter : De heer Voorhamme heeft het woord.

De heer Robert Voorhamme : Mijn verklaringen zijn zeker niet tegenstrijdig met die van de heer Bonte. Ook ik heb bijkomende inspanningen voor de welzijnssector gevraagd in afwachting van een aantal federale beslissingen. Dat was ook de teneur van de persmededeling van de heer Bonte.

De heer Jos Geysels : Het is me er niet te doen tweedracht binnen een partij te zaaien. Ik wil niet over de juistheid van perscitaten discussiëren of uw cijfers vergelijken met die van de heer Bonte. Ik wordt echter geconfronteerd met verklaringen van twee meerderheidsfracties en met die van de minister-president, en dan wil ik duidelijkheid. De minister-president zei dat de resterende enveloppe moet

Geysels

worden gebruikt voor de versterking van de markt-economische voorwaarden. Hoe constructief ik me vanuit de oppositie ook wil opstellen, het lukt me niet om al die standpunten te synthetiseren. Ik vraag daarom dat de fracties zich in dit plenaire debat duidelijk zouden uitspreken over de besteding van de resterende enveloppe.

Ik herinner eraan dat in de werkgelegenheidsresolutie wordt aangedrongen op een volwaardig parlementair debat over deze enveloppe. Vandaag is het standpunt van de fracties me zeker niet duidelijker geworden. Zal ik me eens te meer tot de pers moeten wenden om de diverse standpunten te kennen? Kunnen we tot de betogers uit de welzijnssector, die zeker geen corporatistische belangen verdedigen zoals de Voetbalbond, in alle duidelijkheid zeggen wat er met de resterende enveloppe zal gebeuren? Graag de mening van de diverse fracties hierover.

Minister-president Luc Van den Brande : U vraagt naar de standpunten van de fracties. Ik wil u helpen. (*Gelach*)

Als actief geassocieerd lid van mijn fractie heb ik duidelijk gehoord wat er in dit debat is gezegd. Ook de teksten van de begroting zijn eenduidig over dit onderwerp. Soms zegt men dat het onvoldoende duidelijk is. De Vlaamse regering heeft – zonder dit op een apothekersweegschaal af te wegen – als uitgangspunt genomen dat we een extra inspanning zullen doen ten aanzien van vorming en opleiding, omdat men dit niet kan affecteren naar het sociale en het economische gedeelte. Dat is in het belang van iedereen.

We zijn voorstander van de versterkende deeltijdarbeid, gekoppeld aan vorming, misschien ook aan opleiding en/of loopbaanonderbreking. Het gaat heel duidelijk over een saldo-enveloppe – ik vind dit een akelige term – met een bedrag van afgerond 2,180 miljard frank. Ik denk dat het van goed beleid getuigt dit bedrag te gebruiken voor economieondersteunende en marktversterkende maatregelen.

Ik heb het in het debat ook gehoord dat er noden zijn op het vlak van infrastructuur. Maar ik wens niet, mijnheer Geysels, een infrastructuur- en mobiliteitsdebat te koppelen aan afspraken met sociale partners. Dit is een prioriteit in het beleid zelf. U hoort ons niet zeggen dat we doof of blind zijn voor de vraag naar bijkomende impulsen voor de

infrastructuur, maar alleszins niet binnen de Vesoc-enveloppe.

Als er ruimte komt bij de begrotingscontrole, of als er op een ander moment in de loop van 1998 de mogelijkheid is om een bijkomende impuls te geven aan infrastructuurmobiliteit, vindt de Vlaamse regering dat we dit ook moeten doen. Dit kan echter niet binnen de Vesoc-enveloppe, want dit is mee een sluitstuk van een sociale consensus. Dat wil zeggen – en ik wil me nu niet uitspreken over een formule – dat we de absolute zorg opnemen. Ik verwijs naar het debat van de Septemberverklaring met betrekking tot infrastructuur, waarin we stelden dat het de eerste en hoogste prioriteit is als bijkomende impuls.

Maar laten we wel wezen, in de globaliteit van de 6,5 miljard frank voor 1998, onderdeel van de drie jaar, heeft de Vlaamse regering een optie genomen, en heeft die neergeschreven in een document.

De heer Jos Geysels : Mijnheer de minister-president, ik wil wel graag fungeren als bemiddelaar tussen de fracties en uzelf, maar ik had de vraag gericht aan de fracties om te weten wat hun mening daarover is. Dat hadden ze zelf aangekondigd.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Ik wil ingaan op de vraag van de heer Geysels. U hebt gelijk als u erop wijst dat in Vesoc-I, Vesoc-II en Vesoc-III – maar vooral in Vesoc-I en Vesoc-II – zaken zijn doorgeschoven en overdrachten zijn gebeurd. We kunnen geen zaken vooruit blijven schuiven. Het saldo van 2,1 miljard frank moet worden geaffecteerd op 1998. Dat is evident. U zult zeggen dat het maar een kleine vooruitgang is, maar dat zegt onze fractie ook.

De fractievoorzitter heeft het daarnet al gezegd. Als men er op federaal vlak in slaagt om in het overleg met de sociale partners over te gaan tot loonkostenverlaging – en we moeten die kans geven – dan kunnen we daar vanuit Vlaanderen een bijkomende inspanning voor doen. Dan zullen de arbeidsintensieve welzijns- en de gezondheidssector er meer dan een proportioneel deel in kunnen hebben. Laat ons die kans nog geven, maar duidelijk niet te lang, want het moet op 1998 kunnen worden geaffecteerd.

Als vaststaat dat dit niet kan, dan moeten we opnieuw samen gaan zitten. Ondertussen hebben de sociale partners zelf, werkgevers en werkne-

Merckx-Van Goey

mers, binnen de gezondheids- en de welzijnssector ook hun verantwoordelijkheid en ze moeten ook trachten CAO's af te sluiten. Ik dacht dat er binnen de begroting een provisioneel krediet is om CAO's te honoreren. Alhoewel ik beseft dat dit onvoldoende zal zijn, hoop ik toch dat het een aanzet zal vormen. In die zin lijkt het me niet tegenstrijdig met wat hier werd gezegd. Wij moeten aandacht hebben voor hun vragen, maar zij dragen zelf ook voor een deel verantwoordelijkheid.

Wat welzijn betreft, dragen wij in Vlaanderen uiteraard een bijkomende verantwoordelijkheid. Laten we daar op het gepaste moment creatief in zijn en de juiste beslissingen nemen.

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Mijnheer de voorzitter, ik wil enkel zeggen dat de heer Geysels een terechte vraag heeft gesteld. Ik wil echter niet antwoorden in de plaats van collega's die hier beter op voorbereid zijn. Het is de heer Deprez – de promotor van economie en werkgelegenheid – die hier dieper op zal ingaan.

De heer Jos Geysels : Dan ben ik nu aan mijn derde punt gekomen. In tegenstelling tot wat werd aangekondigd, is er nog geen Vesoc-III-akkoord. Er is wel de intentieverklaring waarbij ook de regering betrokken was, er is wel een tweede intentieverklaring van twee sociale partners en er zijn wel een aantal regeringsmaatregelen voor een deel van de enveloppe. Er is echter nog geen Vesoc-III-akkoord, dat nochtans in uw Septemberverklaring was aangekondigd.

Mijn vierde punt heeft betrekking op de Europese Top, naar aanleiding waarvan federaal minister van Arbeid Smet het onzalige idee van de opleidingsplicht opnieuw heeft willen invoeren. Minister Kelchtermans heeft daar in genuanceerde termen op geantwoord door te stellen dat hij dit niet zag zitten. De Vlaamse regering mag hieromtrent geen onduidelijkheid laten bestaan, zoals in het verleden met de Smet-banen en in een nog verder verleden met de PWA-structuren. De regering moet duidelijke antwoorden durven geven, niet alleen op het idee van minister Smet, maar ook op de opvolging van de Maastricht-voorstellen. Minister Kelchtermans heeft in dit verband een bedrag van 1,5 miljard frank genoemd. Wat gebeurt daarmee ?

Sta mij toe dit alles met enkele vragen te resumeren. Ten eerste : hoe moet het nu verder met deze

resterende enveloppe ? Ten tweede : komt er nog een Vesoc-III en wordt er nog gesproken met de sociale partners die ondertussen reeds gezegd hebben niet tevreden te zijn met een aantal regeringsbeslissingen ?

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer Geysels, ik zal hier onmiddellijk op antwoorden. Gisterenavond hebben we op mijn initiatief nog een informeel overleg gehad met de sociale partners, met name over de invulling die moest worden gegeven aan de buitengewone Top van Luxemburg met betrekking tot vorming en opleiding, deeltijdse arbeid, enzovoort. We zijn er immers van overtuigd dat we maar goede resultaten kunnen boeken als ook zij daarin hun verantwoordelijkheid willen opnemen.

De heer Jos Geysels : Er kan dus nog een akkoord komen ?

Minister-president Luc Van den Brande : Laten we hier duidelijk over zijn. De sociale partners hebben zelf de beslissing genomen om een bilateraal akkoord te maken. Ik vind dit heel positief, want ik beschouw dit als een vernieuwing in de sociale verhoudingen in Vlaanderen.

Er werd dikwijls gezegd dat het Vlaams sociaal overleg het Belgisch sociaal overleg gewoon integraal overnam en dat de Vlaamse regering vaak gewoon optrad als derde betaler en als uitvoerder van wat was afgesproken.

Ik vind het goed dat ze nu met twee een afspraak hebben gemaakt. Ik verwijs naar het akkoord van Wassenaar van 1982, waarvoor in het kader van het Instituut van de Arbeid geen tripartiete, maar bilaterale afspraken werden gemaakt tussen de vakbonden en werkgevers in Nederland. Dit akkoord is een heel nuttig referentiekader voor iedereen met verantwoordelijkheden.

Het is positief en vernieuwend dat het bilateraal akkoord tussen de sociale partners de basis vormt. Het vormt een inspiratiebron : de partners engageren zich voor de samenleving.

De heer Jos Geysels : Mijnheer de voorzitter, de regering heeft een aantal maal herhaald dat de krachtlijnen van het Verdrag van Leuven haar referentiepunten zijn. De regering heeft ingestemd met de doelstelling van dat verdrag : de halvering van de werkloosheid op middellange termijn.

Tijdens de bespreking van de begroting van 1996 werd aangekondigd dat de maatregelen uit Vesoc-I

Geysels

en Vesoc-II twintigduizend banen zouden opleveren. Voor de besprekingen in de commissie voor Financiën begonnen, heeft minister Demeester verklaard dat er zesduizend banen zouden ontstaan. Hoe zit het daarmee? Het is niet enkel moeilijk om te weten wat er precies in de enveloppe steekt, maar ook om de resultaten te kennen.

Ik zou niet graag hebben dat het Verdrag van Leuven enkel nog op een oratorische wijze wordt gehanteerd. Dan dient het niet langer als referentiepunt, maar wordt het een politieke rotonde waarop men voortdurend rondjes draait. Indien een prioriteit wordt bepaald, moet ook duidelijk worden gemaakt wat in de enveloppe steekt en wat de effecten zijn. Anders komen we in de situatie terecht waarover de heer Van Grembergen sprak. Het is niet omdat iets als een prioriteit wordt uitgeroepen, dat het ook een prioriteit is en dat de bevolking het als een prioriteit bekijkt.

Ten tweede had ik verwacht dat tijdens de begrotingsbespreking keuzes zouden worden gemaakt en knopen zouden worden doorgehakt. Ik som deze kort op. Men boert maar voort in de discussie over de financierende versus de regulerende heffingen. De problemen stapelen zich op. De mensen die deze heffingen moeten betalen, zien niet langer het verband met de doelstelling, namelijk het verbeteren van het milieu.

Vervolgens worden een aantal uitgaven uitgesteld. Dit heeft rechtstreeks met de begroting zelf te maken. Indien men de bodem aan het huidige ritme blijft saneren, dan moeten we wachten tot het jaar 2035 vooraleer de sanering is uitgevoerd. Voor de investeringen voor de fietspaden zullen we moeten wachten tot het jaar 2015. Voor de waterzuivering luidt de beste prognose dat in het jaar 2002 70 percent van de doelstellingen die we in 1995 moesten behalen, worden bereikt. Ik kan ook de CO₂-reductie aan dit lijstje toevoegen. Mevrouw de minister, deze beslissingen kunnen niet langer worden uitgesteld. Ze zullen anders de volgende begrotingen bemoeilijken. Het nultekort is louter schijn indien deze keuzes niet worden gemaakt.

Ten derde heb ik ondanks de belangrijke verklaringen van de heer Bossuyt, de laatste dagen en weken gemerkt dat er een loopgravenpolitiek wordt gevoerd met de verschillende netten als strijdtoneel. De verklaring hiervoor werd door de media misschien verkeerd in beeld gebracht, maar in de verklaringen van het voorbije weekend stelde

ik toch een andere toon vast dan hier in het parlement. Ik constateer dat amper twee minuten nadat iedereen de oproep van de heer Bossuyt heeft goedgekeurd, bijna weer dezelfde weg als vorig week wordt ingeslagen.

Ik dacht dat concrete problemen – hoe moeilijk die ook zijn – de aanleiding kunnen zijn om op een andere manier over iets na te denken. Het gaat niet meer over het betonneren van de netten. Netoverschrijdend handelen veronderstelt netoverschrijdend denken. Ondanks dit politiek akkoord blijft men op de oude manier denken over onderwijs. Ik hoop dat de oproep van collega Bossuyt au sérieux wordt genomen en dat men morgen niet klaarstaat om de oude stellingen weer in te nemen. Die oude stellingen kennen geen enkele sociologische of maatschappelijke basis meer. Dat blijkt uit talrijke onderzoeken.

Een vierde opmerking, mijnheer de minister-president: u hebt getracht een aantal aanzetten tot bestuurlijke vernieuwing te geven. Ik ben blij dat minister Peeters hier is. U had het over de gemeentelijke democratie, over decentralisatie, over het statuut van de gemeentelijke mandatarissen en over de structuur van de intercommunales. Het rapport-De Rinck werd gepubliceerd, maar toen werd het stil. De stilte viel niet over dat rapport, maar over een aantal beloftes. Mijnheer de minister, u beloofde bijvoorbeeld een ontwerp over de intercommunales. Ik ontwaar een stilte in dit dossier, een stilte die niet verbroken wordt door verklaringen, niet door voorstellen, niet door ontwerpen.

De voorzitter : Minister Peeters heeft het woord.

Minister Leo Peeters : U hebt de laatste commissievergaderingen niet bijgewoond, mijnheer Geysels. U hebt de recente begrotingsbesprekingen gemist.

De heer Jos Geysels : Ik heb wel de documenten gelezen.

Minister Leo Peeters : U weet dat we een aantal provinciale hoorzittingen wilden organiseren. We zouden ook een aantal instanties om advies vragen. Dat alles is nu gebundeld in een addendum. Dat werd net ter beschikking gesteld van de commissieleden. Een andere afspraak binnen de commissie is dat we de besprekingen in de loop van februari verderzetten.

De heer Jos Geysels : Mijnheer de minister, ik heb de vergadering meegemaakt waarin het rapport-

Geysels

De Rynck werd voorgesteld. Ik heb de tekst, die u toen hebt rondgedeeld, gelezen. Volgens de planning, die u daarin vooropstelt, zou de regering voor de zomer een ontwerp van decreet inzake de hervorming van de intercommunales klaar hebben. Als ik dat nergens terugvind noch in de regeringsmededelingen, noch in de stukken van het parlement dan is mijn vraag toch terecht? Is er geen vertraging in de versnelling? Ik merk niets van de deliberatie van de regering. U hypothekeert uw eigen opties inzake vernieuwing.

Mijnheer de voorzitter, ik kom tot een vijfde en laatste punt. Ik zal het proceduredebat van gisteren niet herhalen, ook niet het debat in de commissie voor Onderwijs. De gebeurtenissen van de laatste weken doen afbreuk aan de positieve evolutie van de jongste jaren waarbij het parlement een inhaaloperatie uitvoerde in haar relatie tot de uitvoerende macht. Daarover zijn resoluties gestemd, daarover zijn afspraken gemaakt in het Uitgebreid Bureau. Als ik nu zie op welke manier de juridische adviezen van onze ambtenaren over het programmadecreet werden gecatalogeerd, dan moet ik zeggen dat dit een stap achteruit is.

We zetten nog stappen achteruit. Een aantal zaken staan niet ter discussie. Ik heb het over het beroemde verzameldecreet. In de commissie kregen we een ontwerp tekst van minister Demeester. Het verzameldecreet staat vol met maatregelen van zeer algemene aard en retroactieve beslissingen. Wat me vooral stoort in de behandeling van dit programmadecreet, is dat men terecht kritiek kan hebben op de manier waarop het juridisch advies werd naar buiten gebracht. Maar men doet nogal minachtend over de inhoud. En dat is onaanvaardbaar.

Dat wilde ik daarnet zeggen. Ik heb het er vooral moeilijk mee dat in de openbare commissie de betrokken ambtenaren niet aanwezig waren. Ze hadden eigenlijk alleen uitgevoerd wat de voorzitter hen had gevraagd. Ik had het dus niet over de inhoud. De gedachten zijn wat mij betreft vrij. De manier waarop men de zaken heeft behandeld, stoort mij. Men heeft ambtenaren aangevallen – één keer werd zelfs iemand bij naam vernoemd – die niet aanwezig waren en zich dus niet konden verdedigen. Ze voerden uit wat we zelf hadden gevraagd. Dat is geen goede evolutie.

Ik zou ook graag verder ingaan op de beschouwingen van de heer Van Grembergen. We hebben de laatste maanden signalen ontvangen uit de samen-

leving waaruit blijkt dat het beeld van de kloof eigenlijk een mythe is. Wat in Gent en gisteren in Brussel is gebeurd, leidt tot een andere conclusie. De betogers kwamen gisteren niet op voor de eigen belangen. Ze betoogden niet voor loonsverhoging. De manifestanten vroegen betere randvoorwaarden voor de levenskwaliteit van andere mensen.

Dat mensen zich bijna dagelijks in de gemeenten zorgen maken over verkeersproblemen, over het feit dat kinderen worden overreden, is een positief signaal uit de samenleving. Mensen zeggen dat ze bezorgd zijn over de kwaliteit van het samenleven. De vraag die aan de orde is, is op welke manier de politiek en deze regering daarmee moeten omgaan. Men kan niet langer aan mensen die zich druk maken over een verbrandingsoven, antwoorden dat het een nimby-houding is.

Die mensen zien wat er met hun kinderen gebeurt. Politiek vertaald betekent dit dat men die preventie en voorzorgprincipes eindelijk eens meer au sérieux moet nemen.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer Geysels, daarin hebt u volkomen gelijk. Als ik dat echter in verband breng met wat u daarvoor zei, merk ik een bijzonder grote kloof. Uw uitspraken over het milieu en over de bekommernissen van de mensen kan ik volledig beamen. Ik volg u echter niet als u een fundamenteel probleem wilt maken van wat wel of niet in een programmadecreet of een verzameldecreet moet worden opgenomen. Daarover gaat het debat eigenlijk niet. Het is jammer dat we ons daar de laatste tijd te veel op hebben toegespitst.

De heer Jos Geysels : Mevrouw de minister, ik vraag u niet het met mij eens te zijn. De opmerkingen die ik vanuit een parlementaire reflex heb aangebracht, zijn pertinent. In deze begrotingsdiscussie vraag ik u dat u de zaken politiek ernstig neemt. Ik heb voorbeelden gegeven. Men keurt een bodemsaneringsdecreet goed. De diensten rekenen uit dat dit jaarlijks 8 miljard frank zal kosten. Dat is bekend. Als men die cijfers ernstig neemt, dan neemt men ze op in de begroting. Het nultekort zal in dat geval niet worden gehaald. Het maatschappelijk passief dat nu wordt opgebouwd, wordt daarentegen vergroot. Dit is toch essentieel in het politiek discours.

Onze fractie heeft, zoals u weet, nooit gepleit om veel meer geld te spenderen. Ik betwist trouwens de cijfers van de heer De Roo. Als het enige beeld

Geysels

dat men de mensen meegeeft, het nultekort is, dan bouwt men het maatschappelijk passief niet af.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : In de commissie hebben we daarover al een eerste maal van gedachten gewisseld. We zouden het ook nog een tweede maal doen. Ik zal hier trouwens in mijn antwoord nog uitvoerig op ingaan.

Als men de gelegenheid krijgt om de prefiguraties te bekijken van wat in de begroting staat, kan men vaststellen dat dit wordt ingecalculeerd. Het nultekort op zich is geen doelstelling. Het dient om mogelijk te maken wat men in de toekomst wil realiseren. Dit is een sociale begroting die ruimte creëert om onder andere de door u aangehaalde noden te lenigen.

De heer Jos Geysels : Mevrouw de minister, ik wil alleen maar zeggen dat prefiguraties nog geen nieuwe maatschappelijke modellen opleveren, en dat projecties nog geen project vormen. Uw antwoord illustreert dat ik op dat vlak toch wel een beetje gelijk heb. (*Applaus bij AGALEV en de VU*)

De voorzitter : De heer Deprez heeft het woord.

De heer Paul Deprez (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw en heren ministers, geachte collega's, we zijn ondertussen de middag al voorbij. Toch wil ik hier nog even namens de CVP-fractie het groot belang van het economisch beleid in brede zin benadrukken.

In de begrotingsdocumenten heb ik gelezen dat voor infrastructuur, economie en wetenschappelijk onderzoek slechts 9,3 percent van de middelen is voorbehouden. In 1990 was dat nog 14 percent. 35 percent van de middelen is voorbehouden voor gewestmateries, en 65 percent voor gemeenschapsmateries. We vragen ons af of die verdeling wel de meest opportune is. Moet deze trend in de toekomst niet worden omgebogen, dit als we ons potentieel willen gaaf houden en we de zachte sectoren tot ontwikkeling willen laten komen? Zonder een stevige economische onderbouw kunnen de zachte sectoren niet groeien. Er is nochtans erg veel behoefte aan een uitgebouwde zachte sector; daarop werd deze voormiddag ook aangedrongen. Ik pleit er dus voor om het economisch beleid in zijn meest brede betekenis te versterken.

Gelukkig gaat het op economisch vlak goed met Vlaanderen. Het is jammer dat de sprekers van daarstraks niet meer aanwezig zijn. Ze lieten uit-

schijnen dat Vlaanderen een soort kerkhof is. Dat is echter helemaal niet het geval. Het volstaat om de titels van de economische berichtgeving in de kranten te lezen, om vast te stellen dat het bij ons goed gaat. Men begint zelfs te spreken van het gevaar van oververhitting van de economie. Men stelt vast dat de conjunctuurbarometer de voorbije tien jaren nog nooit zo gunstig is geweest. Niemand kan dat ontkennen.

Nu ben ik wel de eerste om te benadrukken dat dit alles niet uitsluitend te danken is aan de regering of aan het overheidsbeleid, zoals het evenmin uitsluitend aan de regering en het gevoerde beleid te wijten is als het slecht gaat met de economie. Het blijft wel de onvervangbare taak van de overheid en de Vlaamse regering om te zorgen voor een gunstig omgevingsklimaat. Dat moet het mogelijk maken om eenieder die in Vlaanderen wil ondernemen, toe te laten dat onder de best mogelijke voorwaarden te doen. De negatieve gevolgen van een veeleer zwak groeiende economie moeten worden afgezwakt. En als de economie opnieuw groeit, moet men in staat worden gesteld om daarvan maximaal te profiteren.

Het gaat dus vrij goed. De economie zou tijdens het tweede trimester met 5 percent zijn gegroeid. Toch zegt men dat de werkloosheid een bijzonder cruciaal probleem blijft. Ook hier moet men een beetje relativiseren. Volgens de IAO-criteria bedraagt de werkloosheid in België 9,5 percent. Dat is onder het Europees gemiddelde. In Vlaanderen bedraagt het werkloosheidscijfer 5,3 percent en voor de mannen nog slechts 3,6 percent. Dit wil zeggen dat dit in sommige streken bijna beperkt is tot de zogenaamde frictiewerkloosheid.

De voorzitter : De heer Bogaert heeft het woord.

De heer Jean-Marie Bogaert : Mijnheer Deprez, kunt u me zeggen uit welke bronnen u deze cijfers citeert?

De heer Paul Deprez : Als u dat wilt, kan ik deze bronnen deze middag opzoeken en ze u bezorgen.

De heer Jean-Marie Bogaert : Ik heb hier de zojuist gepubliceerde cijfers van de VDAB bij me. Vindt u die onbetrouwbaar?

De heer Paul Deprez : Ik heb precies de IAO-cijfers overgenomen om de hier gemaakte vergelijkingen te overstijgen. Het zijn internationaal gehanteerde percentages. Ik vind dit belangrijk.

Deprez

Hoe dan ook, de werkgelegenheid stijgt en de werkloosheid daalt. Op het vlak van de werkloosheid doen we het beter dan Europa en zelfs beter dan Nederland. Maar goed ook, want dit is noodzakelijk voor het consumentenvertrouwen waarop de verdere groei moet zijn gebaseerd. Maar we mogen niet euforisch worden. Op dat vlak hebt u gelijk, mijnheer Bogaert. De werkloosheidsgraad blijft immers te hoog, vooral bij de langdurige laaggeschoolde werklozen. De werkloosheid is een bijzonder complex probleem. Ze is steeds minder te wijten aan een gebrek aan werkgelegenheid en steeds meer aan een disharmonie tussen vraag en aanbod. Men heeft het dan over structurele en conjuncturele werkloosheid. Het werkloosheidsprobleem wordt minder een kwestie van jobs dan van mensen aan het werk helpen. In sommige streken is dit reeds duidelijk het geval. Na nieuwjaar zullen we daar nog sterker mee worden geconfronteerd.

Collega's, er is wel degelijk werk. Maar de arbeid is te duur en er zijn geen geschikte krachten voor het werk dat wel voorhanden is. Vandaar dat we het akkoord binnen Vesoc-III steunen. Daarin wordt gepleit voor arbeidskostverlagende maatregelen en bijkomende inspanningen voor opleiding en vorming. We rekenen er dan ook op dat het saldo van 2,2 miljard frank uit de Vesoc-enveloppe zal worden aangewend voor marktversterkende, arbeidslastverlagende maatregelen. In overeenstemming met een standpunt dat we reeds eerder hebben ingenomen, pleiten we ervoor dat deze maatregelen worden uitgewerkt en afgestemd op de eventuele federale maatregelen die er hopelijk halverwege 1998 zullen komen. We hebben altijd voor coherentie tussen de twee niveaus gepleit. Op het vlak van de werkgelegenheid moeten we consequent zijn. We kunnen nu niet van de Vlaamse regering eisen dat ze van naaldje tot draadje uitlegt waaraan ze de 2,1 miljard frank gaat besteden.

De CVP-fractie wil wel dat de Vlaamse regering en de sociale partners al het mogelijke doen om een federaal akkoord te bereiken over een verlaging van de arbeidslasten. Vervolgens moeten er originele formules worden gevonden om onze enveloppe daarbij te laten aansluiten. Dat is de opdracht die we aan de regering en de sociale partners geven.

Als er geen federaal akkoord mogelijk is, pleiten we voor originele marktversterkende en arbeidslastenverlagende maatregelen, en voor een al dan niet gemoduleerde verlenging van Vlaminov. Wan-

neer dat probleem rijst, moeten we met kennis van zaken naar geschikte formules zoeken.

Ook opleiding en vorming zijn van kapitaal belang. We dringen erop aan dat er baanbrekend werk wordt verricht. We zijn daar trouwens bevoegd voor. Om een doorbraak te forceren, moet niet alleen de overheid inspanningen leveren, maar ook de sociale partners moeten hun steentje bijdragen. Ze moeten sectorale of intersectorale akkoorden afsluiten over de opleiding van werknemers. Ze moeten ook open staan voor formules van, bijvoorbeeld deeltijds werken, werken-leren en werkervaringsprojecten. We staan volledig achter de voorstellen van minister Kelchtermans voor de uitbreiding van werkervaringsprojecten bij de verschillende overheden. Dergelijke projecten zijn niet alleen op plaatselijk niveau nodig, maar ook in de privé-sector.

Ik wil het nog even hebben over de voorstellen voor arbeidsduurverkorting, zoals de 32-urenweek en de vierdagenweek. Ik vind dat geen goede voorstellen. De oplossing voor de werkloosheid ligt immers niet in slogans. Dergelijke maatregelen maken arbeid duurder, en gaan in tegen de volkswijsheid dat men noch individueel, noch collectief beter wordt van minder te werken. Bovendien is arbeidsduurverkorting op dit ogenblik in strijd met het snelgroeiend gebrek aan geschikte arbeidskrachten. Voor de oplossing van de werkloosheid is opleiding essentieel. De heer Candries zal het daar trouwens vanmiddag nog over hebben.

Een ander aspect van het economisch beleid is de verkeersinfrastructuur. Die infrastructuur moet grondig worden gemoderniseerd. Mijnheer de minister-president, we kunnen niet ontkennen dat we op dit vlak in Vlaanderen een beetje achterop geraken. We roepen de regering dan ook op om onverwijld een meerjarenplan uit te werken. Dat meerjarenplan moet passen in een algemeen mobiliteitsplan voor heel Vlaanderen. De kernproblemen moeten zo vlug mogelijk worden aangepakt. De opdeling van de Vlaamse begroting in harde en zachte sectoren, komt daarbij opnieuw aan de orde.

Misschien tot vervelens toe, maar bij wijze van besluit en in vierde instantie wil ik nogmaals aandringen op voldoende ruimte voor ondernemen. Mijnheer de minister-president, mevrouw de minister, u weet dat in bepaalde streken van Vlaanderen heel wat economische initiatieven worden afgeremd, of zelfs onmogelijk zijn wegens het gebrek aan ruimte. Ik moet echter toegeven dat de Vlaamse regering in de loop van de voorbije maanden mogelijkheden heeft geboden in het kader van sec-

Deprez

torale BPA's voor zonevreemde bedrijven. Deze mogelijkheden zijn weliswaar nog gebrekkig, maar ze bestaan. Deze regering heeft terzake dus wat gedaan, en krijgt daarvoor goede punten.

Er werd aangekondigd dat de procedures inzake ruimtelijke ordening en milieu zouden worden doorgelicht. Mijnheer de minister-president, we hopen dat dit de mogelijkheid zal bieden om bijkomende goede stappen te zetten, zodat we bijkomende goede punten kunnen geven. Samenvattend kan ik stellen dat de CVP-fractie een meer rechtmatig aandeel in de begroting vraagt voor economie en bijzondere aandacht besteedt aan lastenverlaging, opleiding, ruimte om te ondernemen en de modernisering van onze weginfrastructuur.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ?
(*Neen*)

We zetten om 14 uur de algemene bespreking voort.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij komen om 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 13.19 uur.*
